

Natuurgebiedsplan

Tevens Beheersgebiedsplan

Grensmaas

ontwerp

Natuurgebiedsplan

Tevens Beheersgebiedsplan

Grensmaas

ontwerp

**Een beschrijving van de na streven natuur-, bos- en landschapsdoelen voor het
Grensmaasgebied. Het plan dient als Natuurgebieds- en Beheersgebiedsplan volgens de
Subsidieregeling Natuurbeheer 2000 en de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer.**

**Provincie Limburg, Maastricht
februari 2003**

VOORWOORD

Voor u ligt het ontwerp-Natuurgebiedsplan Grensmaas (NGP Grensmaas). Dit plan beschrijft de natuur-, bos- en landschapsdoelen voor het Grensmaasgebied tussen Maastricht en Roosteren. De landschapsdoelen worden beschreven voor zover zij betrekking hebben op aanleg en beheer van kleine landschapselementen.

Het plan doet dienst als Natuurgebieds- en Beheersgebiedsplan. Dit is een gevolg van het rijksbeleid zoals dat omschreven staat in het Programma Beheer en de daaraan gekoppelde Subsidieregelingen Natuurbeheer (SN) en Agrarisch Natuurbeheer (SAN). Dit betekent dat het natuurgebiedsplan van direct belang is voor de subsidiemogelijkheden. Eventuele deelname aan de subsidieregelingen, en dus aan het realiseren van de natuur-, bos- en landschapsdoelen uit dit plan, geschiedt geheel op vrijwillige basis. De begrenzingen en natuurdoelstellingen in dit natuurgebiedsplan vormen geen belemmering voor de bedrijfvoerings- en uitbreidingsmogelijkheden van (agrarische) bedrijven en er gaat geen planologische werking van uit. Het natuurgebiedsplan geeft de ecologische doelen voor het Grensmaasgebied aan en schetst de mogelijkheden voor het verkrijgen van subsidies voor inrichting en beheer van natuur, bos en landschap.

LEESWIJZER

Dit ontwerpplan is opgebouwd uit drie delen: A tot en met C. Het eerste deel (**deel A**) bevat een algemeen deel met een inleiding over het doel en de status van het natuurgebiedsplan, de gehanteerde terminologie en de opbouw van het natuurgebiedsplan. Het daadwerkelijke plangedeelte (hoofdstuk 7 van deel A) is het belangrijkste onderdeel van dit natuurgebiedsplan. In dit deel worden de deelgebieden en natuurdoelen per deelgebied beschreven.

Het tweede deel (**deel B**) bestaat uit een aantal bijlagen. In de bijlagen 1 t/m 4 staan de literatuurlijst, in het plan gebruikte afkortingen en begrippen en de biotoopbeschrijvingen van de aandachtsoorten uit het Grensmaasgebied. Bijlagen 5 en 6 beschrijven de Limburgse en nationale natuurdoeltypen en bevatten een vertaaltabel. Deze vertaaltabel is nodig omdat in dit natuurgebiedsplan gebruik is gemaakt van de Limburgse natuurdoeltypensystematiek. De Limburgse natuurdoeltypen wijken enigszins af van de landelijk gehanteerde systematiek. Bijlage 7 vertaalt de natuurdoeltypen in doelpakketten van het Programma Beheer. Bijlage 8 bevat een overzicht van de natuurdoelen per deelgebied. In dezelfde bijlage staan ook de doelpakketten en het bijbehorende hectarequotum per deelgebied aangegeven.

Ter verduidelijking zijn in het derde en laatste deel van dit plan (**deel C**) kaarten opgenomen met daarop de ligging van de verschillende deelgebieden van het Natuurgebiedsplan Grensmaas.

DEEL A

INHOUD DEEL A NATUURGEBIEDSPLAN GRENSMAAS

1 INLEIDING	1
2 DOEL EN FUNCTIE VAN EEN NATUURGEBIEDSPLAN.....	1
3 PROCEDURE	1
4 PROGRAMMA BEHEER	2
4.1 Relatie natuurgebiedsplan met het Programma Beheer	2
4.2 Subsidieregelingen Natuurbeheer (SN) en Agrarisch Natuurbeheer (SAN).....	2
4.3 Koppeling doelen aan doelpakketten	2
4.4 Toetsing subsidieaanvragen	3
4.5 Particulier natuurbeheer	3
4.6 Agrarisch natuurbeheer	4
4.7 Overgangsbeheer.....	4
4.8 Aankoopgebieden	4
5 BESTAANDE BELEIDSPLANNEN	4
6 ONTWIKKELINGSVISIE	5
6.1 Algemeen	5
6.2 Relatie met de omgeving.....	6
6.3 Ecologische verbindingzones	6
6.4 Recreatie.....	7
7 DEELGEBIEDEN.....	7
7.1 De gebiedscategorieën	7
7.2 Inzet van hectaren Nieuwe natuur	8
7.3 Toewijzen van natuurdoelen.....	9
7.4 Natuurdoelen en natuurdoelpakketten per deelgebied.....	10
7.5 Voorstellen tot wijziging bestaande RBON-gebieden	19
8 BEHEER RIVIERPARK GRENSMAAS.....	19
8.1 Uitgangspunten voor beheer	20
8.2 Organisatie van het beheer	21

1 INLEIDING

Het ontwerp-Natuurgebiedsplan Grensmaas beschrijft de natuur-, bos- en landschapsdoelen voor het Grensmaasgebied. Dit geldt zowel voor bestaande als voor te ontwikkelen natuurgebieden, alsmede voor cultuurlandschappen met natuurwaarden. Bovendien wordt ingegaan op het voorgestane beheer. De landschapsdoelen worden beschreven voor zover zij betrekking hebben op de aanleg en het beheer van kleine landschapselementen. In dit plan wordt het gehele gebied tussen Borgharen en Roosteren behandeld, voor zover het zich tussen het Julianakanaal en de Maas bevindt. Het Grensmaasgebied is grofweg onder te verdelen in twee grote eenheden: het Rivierpark Grensmaas en het overige deel van het Maasdal. Binnen het Rivierpark vallen alle gronden die in het Eindplan Grensmaas/POL-aanvulling Grensmaas zijn bestemd voor delfstofwinning, hoogwaterbescherming en natuurontwikkeling. In het andere deel bevindt zich het agrarisch cultuurlandschap met de dorpen, landbouwgrond, enkele beken en kleine bossen.

In de provinciale nota Natuur en Landschapsbeheer 2000-2010 wordt de nadruk gelegd op het per gebied formuleren van doelen voor natuur- en landschapsbeheer. Door het opstellen van een natuurgebiedsplan wordt hieraan voldaan en wordt tevens invulling gegeven aan het nieuwe subsidiestelsel voor natuurbeheer van het rijk, het Programma Beheer, waarin beheerders worden afgerekend op het behaalde resultaat.

2 DOEL EN FUNCTIE VAN EEN NATUURGEBIEDSPLAN

In het kader van het Programma Beheer van het rijk, meer in het bijzonder de Subsidieregeling Natuurbeheer (SN) en de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN), zijn door de provincie natuurgebiedsplannen opgesteld voor geheel Limburg. Een belangrijke doelstelling van de plannen is het formuleren van natuur- en landschapsdoelen voor zowel de bestaande als nieuw te ontwikkelen natuur- en bosgebieden en de cultuurlandschappen met natuurwaarden. Natuurbeheerders en particuliere eigenaars kunnen aan de hand van het natuurgebiedsplan en de subsidieregelingen nagaan voor welke subsidie zij in aanmerking komen om hun terreinen in stand te houden, om te vormen dan wel te ontwikkelen of in te richten. In het natuurgebiedsplan wordt ook aangegeven waar verwerving van de grond door de terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties voorop staat en waar niet.

3 PROCEDURE

In het kader van de SN en de SAN heeft het natuurgebiedsplan een formele status. Het plan doorloopt een uitgebreide voorbereidingsprocedure volgens de Algemene wet bestuursrecht. Dit behelst onder andere dat het natuurgebiedsplan ter inzage wordt gelegd. Omdat er een duidelijke relatie is met de POL-aanvulling Grensmaas en om optimale duidelijkheid te bieden aan alle betrokkenen is er voor gekozen om de vaststellingsprocedure van het natuurgebiedsplan parallel te laten lopen aan de vaststellingsprocedure van de POL-aanvulling Grensmaas. Het natuurgebiedsplan zal tegelijkertijd de inspraak ingaan met de POL-aanvulling Grensmaas. In de procedure worden de volgende stappen onderscheiden:

1. Gedeputeerde Staten (GS) stellen het ontwerp-natuurgebiedsplan vast.
2. De vaststelling van het ontwerp-plan wordt bekend gemaakt door middel van advertenties. Na vaststelling wordt het ontwerp-plan verzonden naar de betrokken bestuursorganen, met het verzoek om advies uit te brengen (termijn: vier weken).
3. Aanvullend wordt het ontwerp-natuurgebiedsplan gedurende vier weken ter inzage gelegd, tegelijk met de ontwerp-POL-aanvulling Grensmaas. Terwijl het ontwerp-plan ter inzage legt kan iedereen schriftelijk bij GS bedenkingen indienen.
4. De adviezen en bedenkingen worden behandeld en zonodig in het plan verwerkt.

5. GS stellen het natuurgebiedsplan voorlopig vast waarna het ter kennisneming aan Provinciale Staten (PS) wordt gestuurd wanneer dezen de vaststelling van de POL-aanvulling Grensmaas behandelen. Indien PS wijzigingen aanbrengen in de POL-aanvulling Grensmaas die van betekenis zijn voor het voorlopig door GS vastgestelde natuurgebiedsplan dan worden deze wijzigingen verwerkt waarna het natuurgebiedsplan definitief door GS kan worden vastgesteld.
6. De vaststelling van het natuurgebiedsplan wordt bekend gemaakt door middel van advertenties. Na vaststelling worden het natuurgebiedsplan en het definitieve vaststellingsbesluit verzonden naar de betrokken bestuursorganen. Het definitieve vaststellingsbesluit bevat de adviezen, bedenkingen en de antwoorden daarop. Het plan wordt van kracht zodra het bekend is gemaakt.
7. Aanvullend wordt het natuurgebiedsplan gedurende 6 weken ter inzage gelegd, tegelijk met de POL-aanvulling Grensmaas. Terwijl het plan ter inzage ligt is beroep bij de rechtbank mogelijk. Het indienen van een beroep staat open voor alle belanghebbenden.

4 PROGRAMMA BEHEER

4.1 Relatie natuurgebiedsplan met het Programma Beheer

Het Programma Beheer is door de rijksoverheid opgesteld, als nieuwe impuls voor het natuurbeleid in Nederland. Centraal hierbij staat het behalen van een vooraf bepaalde natuurkwaliteit. Beheerders worden afgerekend op van tevoren afgesproken doelen, die zijn vastgelegd in doelpakketten. Hiertoe zijn twee subsidieregelingen ontwikkeld, namelijk de Subsidieregeling Natuurbeheer (SN) en de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN). Aan de hand van het voorliggende natuurgebiedsplan kunnen de subsidieregelingen in het Grensmaasgebied worden ingezet. De begrenzing van de onderscheiden deelgebieden is op kaarten (1:25.000) weergegeven. Aan de hand van de gebiedsbeschrijvingen wordt uiteen gezet welke doelen waar worden nagestreefd (zie hoofdstuk 7).

4.2 Subsidieregelingen Natuurbeheer (SN) en Agrarisch Natuurbeheer (SAN)

Ter uitvoering van de Subsidieregeling Natuurbeheer moet door de provincie een natuurgebiedsplan worden opgesteld, waarin de begrenzingen van bestaande en nieuwe natuur- en bosgebieden zijn aangegeven, evenals de na te streven natuurdoelen. Deze doelen worden gekoppeld aan doelpakketten (zie paragraaf 4.3).

Voor uitvoering van de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer is het noodzakelijk dat de provincie een beheersgebiedsplan opstelt. Het beheersgebiedsplan is een integraal onderdeel van dit Natuurgebiedsplan Grensmaas. De SAN is in dit plangebied van toepassing in het begrensde ruime jas beheersgebied (deelgebied 2 Rj). De natuurdoelen in dit gebied worden gekoppeld aan beheerspakketten (zie paragraaf 4.3). In het beheersgebied kan, op basis van de geformuleerde doelen in dit natuurgebiedsplan, tevens inrichtings- en beheerssubsidie worden aangevraagd voor landschapspakketten.

4.3 Koppeling doelen aan doelpakketten

De vertaling van de natuurdoelen naar natuurdoelpakketten van de SN en SAN wordt weergegeven in de tekst (hoofdstuk 7), in de vertaaltabel in bijlage 7 (deel B van dit plan) en in bijlage 8. Op deze drie plekken wordt aangegeven waar welke natuurdoel-, landschaps- en beheerspakketten uit de SN en SAN inzetbaar zijn. De eigenaar/beheerder van een terrein moet nauwkeurig kijken naar de voorwaarden die beide subsidieregelingen stellen aan de doelpakketten. Subsidieaanvragen zullen door LASER immers ook aan deze voorwaarden

worden getoetst. Daarom zal de eigenaar/beheerder met behulp van het natuurgebiedsplan en de beide subsidieregelingen moeten nagaan of hij/zij in aanmerking komt voor subsidie.

4.4 Toetsing subsidieaanvragen

Subsidieaanvragen voor functieverandering, inrichting en omvorming worden getoetst aan de geformuleerde doelen in dit natuurgebiedsplan. Bij subsidieaanvragen voor instandhouding van bestaande natuur- en landschapswaarden wordt nagegaan of de betreffende waarden reeds aanwezig zijn. Van belang hierbij is dat de toetsing in het kader van het Programma Beheer geschiedt op basis van de voorwaarden van de doelpakketten en niet op basis van de natuurdoelen. Daarbij toetst LASER Roermond op de inhoudelijke randvoorwaarden, zoals vereiste oppervlakte en bodemtype, en toetst de Dienst Landelijk Gebied (DLG) in het veld. Indien het aangevraagde doelpakket subsidiabel is ontvangt de eigenaar een beheerssubsidie voor het vastgestelde pakket. Indien de eigenaar niet voldoet aan de randvoorwaarden kan op de subsidie worden gekort. Hiertoe voert DLG een controle uit in het veld, aan de hand van haar rapport 'Objectivering Doelpakketten'. Deelnemers aan de regeling worden geacht de inhoud van dit rapport te kennen, omdat dit fungeert als bijlage van de SN/SAN. Het rapport is op te vragen bij het de directie Natuurbeheer van het Ministerie van LNV in Den Haag of op te halen van de internetpagina: <http://www.minlnv.nl/infomart/f-nota.htm> (en vervolgens onder Programma Beheer).

4.5 Particulier natuurbeheer

Particulier natuurbeheer is in geheel Limburg opengesteld in bestaande natuurgebieden en bossen, in speciaal aangewezen gebieden binnen de categorie Nieuwe natuur en in andere gebieden die als zodanig zijn aangewezen in het natuurgebiedsplan. Het beheer in deze terreinen is in handen van natuurlijke of privaatrechtelijke rechtspersonen die beschikken over het duurzaam gebruiksrecht van deze gronden. Het gaat hierbij om andere beheerders dan de drie terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Stichting het Limburgs Landschap).

Voor het gebied van de Grensmaas is in het Rivierpark Grensmaas (deelgebied 1 C, hoofdstuk 7, zie ook de plankaart achterin) particulier natuurbeheer op een speciale manier mogelijk onder regie van de beherende instanties. Voor particuliere grondeigenaren bestaat de mogelijkheid hun gronden in te brengen in het beheer van het Rivierpark Grensmaas onder de voorwaarden dat zij een overeenkomst aangaan in het kader van de SN waarin expliciet wordt vermeld dat de eigenaar het beheer van deze ingebrachte gronden zal overlaten aan Staatsbosbeheer of de Vereniging Natuurmonumenten conform het beheersplan. De eigenaar ontvangt dan een vergoeding voor de waardedaling van de grond maar niet voor het beheer. Hiernaast kunnen agrariërs om assisteren bij het beheer van het Rivierpark. Te denken valt aan toezicht op het gebied, aan het geven van voorlichting en rondleidingen, aanbieden overnachtingen en horeca en diverse variabele werkzaamheden. Deze activiteiten zullen worden gecoördineerd door de terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties.

Het beheer van het Rivierpark zal worden georganiseerd en verricht door natuurorganisaties. Dit is conform de toelichting op artikel 13 van de SN: 'gedoeld wordt met name op situaties waar ontwikkeling van grootschalige natuur wordt voorgestaan'. In het Rivierpark wordt gestreefd naar een Begeleid natuurlijke eenheid met zo weinig mogelijk ingrepen en zo veel mogelijk eenheid van beheer. Bij dergelijke grote eenheden natuur met ecosysteemgericht beheer, is het beleid er immer op gericht geweest om het beheer bij officiële natuurorganisaties in handen te geven. Natuurlijk uitgebreid beheer van het grote aaneengesloten Rivierpark Grensmaas is voor agrariërs economisch en praktisch geen haalbare kaart. Nederlandse en Vlaamse natuurorganisaties hebben ervaring met extensief beheer.

Voor de bestaande bossen en natuur buiten het Rivierpark is particulier natuurbeheer geheel opengesteld. Het betreft de categorieën B (Bos met een belangrijke natuurfunctie) en D (Multifunctioneel bos) op de natuurgebiedsplankaart achterin dit document. In het landbouwgebied buiten het Rivierpark zijn ruime mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer door particulieren (zie volgende paragraaf).

4.6 Agrarisch natuurbeheer

Agrarisch natuurbeheer is het beheer van gronden ten behoeve van het behoud en de ontwikkeling van natuurwaarden op landbouwgronden. De gronden blijven dus in agrarisch gebruik en worden beheersgebied genoemd. In het Natuurgebiedsplan Grensmaas zijn alle agrarische gronden ondergebracht in één ruime jas beheersgebied (deelgebied 2 Rj). In een ruime jas beheersgebied wordt een ruim gebied begrensd waarbinnen op geheel vrijwillige basis een bepaalde maximale oppervlakte aan beheerspakketten kan worden afgesloten. Dit betekent dat er flexibel kan worden omgesprongen met de inzet van beheerspakketten; de grondeigenaren bepalen zelf op welke locaties zij wel of niet overeenkomsten willen of kunnen aangaan. Het ruime jas beheersgebied in dit natuurgebiedsplan omvat ruim 1100 hectare. Hierbinnen kan voor maximaal 165 hectaren een beheersovereenkomst worden gesloten. Voor vaststelling van de hoogte van de SAN-subsidies is het van belang om te weten dat de ondergrond van het Grensmaasgebied voor minstens 50% uit kleigronden bestaat die voldoen aan de criteria in artikel 10.4 van de SAN.

4.7 Overgangsbeheer

Subsidie voor overgangsbeheer wordt verstrekt ten behoeve van aangewezen landbouwgronden die liggen in natuurgebieden. Binnen de grenzen van dit natuurgebiedsplan liggen vier reeds eerder aangewezen reservats- en beheersgebieden. Hiervan liggen er drie in gebieden die in het project Grensmaas vergraven worden. Deze gebieden worden na de grindwinning en inrichting onderdeel van Rivierpark Grensmaas. In het Rivierpark zijn geen mogelijkheden voor overgangsbeheer. Op basis van de criteria en het geldende beleid (SAN/SN) geldt dat overgangsbeheer alleen kan worden afgesloten in natuurgebieden waarin de beheerder op 1 januari 2000 een beheersovereenkomst via de RBON (RBO of BBO) had lopen. In het vierde reservats- en beheersgebied zijn geen beheersovereenkomsten gesloten zodat ook hier geen mogelijkheden voor overgangsbeheer zijn. Het gevolg is dat er geen quotum overgangsbeheer is opengesteld in het Natuurgebiedsplan Grensmaas.

4.8 Aankoopgebieden

Bij vaststelling van het Natuur- en Beheersgebiedsplan Hamster (Gedeputeerde Staten, 23 januari 2001) is besloten dat de gehele provincie Limburg in principe is aangewezen als aankoop- c.q. ruilgebied. Dit betekent dat overal binnen de provinciegrens gronden verworven kunnen worden om uit te ruilen ten behoeve van gronden met een aankooptitel. Voor verdere details omtrent dit beleid wordt verwezen naar bovengenoemd plan of de nota "Grondverwerving in Limburg ten behoeve van groene functies" (Provinciale Staten, 4 februari 2000).

5 BESTAANDE BELEIDSPANNEN

Voor het Grensmaasgebied zijn door rijk en provincie diverse beleidsdocumenten opgesteld. Het natuurgebiedsplan is opgesteld binnen het kader van het geldende rijks- en provinciale beleid.

Bij de begrenzingen van de deelgebieden en het formuleren van de natuurdoelen is uitgegaan van de volgende planvormen en documenten:

- Structuurschema Groene Ruimte;
- Beleidsnota Natuur en Landschapsbeheer 2000-2010 van de provincie Limburg;
- Bosnota provincie Limburg;
- Eindplan Grensmaas;
- Ontwerp-MER Grensmaas (2003);
- Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL);
- Ontwerp-POL-aanvulling Grensmaas;
- Beheersplan Maasdal;
- Ecologische beheervisie Grensmaas.

Het Natuurgebiedsplan Grensmaas vervangt na vaststelling het oude Beheersplan Maasdal uit juli 1991, voorzover gelegen binnen het plangebied.

Bij alle werkzaamheden, maatregelen en voorzieningen rondom de Grensmaas is de beleidslijn "Ruimte voor de rivier" van belang aangezien natuurontwikkeling de stroming kan belemmeren. Natuurontwikkeling dient daarom op grond van de beleidslijn zo gunstig mogelijk te worden gesitueerd en uitgevoerd, zodat de stroming in de rivier er zo min mogelijk door belemmerd wordt. Als er toch opstuwung wordt veroorzaakt dient deze te worden gecompenseerd.

6 ONTWIKKELINGSVISIE

6.1 Algemeen

Uitgaande van het bestaande rijks- en provinciale beleid, zoals verwoord in het Plan Grensmaas en de POL-aanvulling Grensmaas, wordt voor het Grensmaasgebied gestreefd naar de realisering van het (grensoverschrijdend) Rivierpark Grensmaas en een aangrenzend landschap dat hierop zoveel mogelijk aansluit.

Belangrijke uitgangspunten bij de realisering van het Rivierpark Grensmaas zijn:

- bescherming tegen hoogwater door middel van rivierverruiming en stroomgeulverbreding;
- het natuurlijk herstel van de rivier; het geven van ruimte aan de natuurlijke dynamiek van de rivier en de beken in het gebied;
- de ontwikkeling van minimaal 1.000 hectaren aaneengesloten en integraal beheerd (vergraven en onvergraven) natuurgebied;
- verbeteren van de ecologische verbindingen zowel binnen als buiten het gebied.

In het aan het Rivierpark grenzende cultuurlandschap wordt gestreefd naar behoud en ontwikkeling van de aanwezige natuurwaarden en soorten en de realisering van ecologische verbindingen die aansluiten op het Rivierpark Grensmaas en de buiten het gebied gelegen bos- en natuurgebieden.

Perspectief Rivierpark Grensmaas

Door verbreding van het zomerbed kan de Grensmaas op een meer natuurlijke wijze stromen. De erosie- en sedimentatieprocessen die daarbij optreden zullen leiden tot verschillende natuurdoeltypen, die elkaar in ruimte en tijd afwisselen. De ordenende invloed van de rivier geeft de natuurdoeltypen ieder hun eigen plaats in het riviersysteem. Er is sprake van interne dynamiek en een hoge mate van zelfregulatie. Het bodemtype (grind, zand of klei), de overstromingsfrequentie en –duur en de mate van morfologische veranderingen bepalen het onderscheid tussen de verschillende soorten natuur. De natuurontwikkelingspotenties van het gebied hangen vooral samen met de ecologische herstelkracht en de vormende werking van de rivier. Deze laatste is vooral afhankelijk van de hogere rivierafvoeren (zie tabel 1 in paragraaf 7.4 voor verdeling van natuurdoeltypen).

Het Rivierpark Grensmaas ontwikkelt zich tot een halfopen natuurlandschap dat voortdurend van aanzien verandert door de invloed van de rivier en natuurlijke begrazing met kuddes paarden en runderen. Verschillende vormen van rivierbegeleidende natuur ontwikkelen zich op spontane wijze, zoals oobossen, droge en natte bloemrijke graslanden, pioniervegetaties en bloemrijke struwelen. Op en nabij de kleibergingen kunnen zich plaatselijk kwelmoerassen ontwikkelen. De benedenlopen van een aantal beken en hun mondingen krijgen een natuurlijker karakter. De kades en het talud van het Julianakanaal doen dienst als verbindingroute voor planten en dieren (inclusief grote grazers). Ook doen ze dienst als hoogwatervluchtplaats. Ecologische versterking van de beken in het agrarische en stedelijke cultuurlandschap verbindt het Grensmaasgebied met gebieden als het Bunderbos en het Beneden-Geuldal. Bovenstaande ontwikkelingen zullen tevens leiden tot een toename van het bosareaal.

Perspectief agrarisch cultuurlandschap

De natuurwaarden in het agrarische landschap zijn gebonden aan landschapselementen als heggen, houtsingels, dijkjes, beken, bouselementen, hoogstamboomgaarden, overhoekjes, kleine ruigten en wegbermen. De beken krijgen een natuurlijker karakter, waarbij meer ruimte ontstaat voor vrije meandering en de ontwikkeling van beekbegeleidende natuur. Het patroon van bosjes en kleine landschapselementen wordt verdicht door kleinschalige aanleg van bos bij dorpen en beken, tussen Borgharen en Itteren (10-20 ha), tussen Obbicht en Grevenbicht (ca. 5-10 ha), rondom de zuivering van DSM en nabij het Julianakanaal (ca. 10 ha). Het kleinschalige karakter van de zone met hoogstamboomgaarden en meidoornhagen rondom de dorpen kan versterkt worden doordat de mensen subsidies kunnen vangen voor aanleg en beheer. Hierdoor neemt de natuurwaarde van het agrarisch cultuurlandschap toe.

6.2 Relatie met de omgeving

Het gebied van de Grensmaas staat niet op zichzelf. Met de Maas als hoofdadere en de aansluitende natte en droge verbindingen (met name beekdalen en bossen) fungeert het gebied als belangrijke schakel in grensoverschrijdende ecologische relaties. Deze samenhang geldt zowel oost- als westwaarts en voor stroomop- en stroomafwaarts gelegen (natuur)gebieden. Het is belangrijk dat de realisatie van nieuwe natuur langs de Grensmaas zoveel mogelijk in samenhang met Vlaamse initiatieven gebeurt. De samenwerking op het gebied van onderzoek en grensoverschrijdend beheer tussen Nederlandse en Vlaamse organisaties moet worden bevorderd. Op nationale en provinciale schaal vormt het Rivierpark Grensmaas een belangrijke ruggengraat van de ecologische hoofdstructuur. Op regionale schaal zijn er relaties met het omringende agrarische cultuurlandschap. Beeklopen, kades en kleine landschapselementen vormen belangrijke schakels in de ecologische structuur van het plangebied en zorgen tevens voor verbindingen met natuur buiten het plangebied.

6.3 Ecologische verbindingzones

Ecologische verbindingzones bieden ruimte aan flora en fauna voor migratie en uitwisseling tussen leefgebieden binnen en buiten het plangebied. Binnen het plangebied betreft het diverse beeklopen en het talud van het Julianakanaal. Voor aansluiting op natuurgebieden buiten het plangebied zijn diverse forse verbindingen noodzakelijk. Via deze verbindingen kan het te ontwikkelen Rivierpark door allerlei soorten vanuit het achterland gekoloniseerd worden en wordt het op termijn mogelijk om terreinen buiten het directe Maasdal in het integrale natuurbeheer op te nemen. Knelpunten voor migrerende dieren kunnen worden verminderd door de aanleg van faunatunnels en aanpassingen van beekonderdoorgangen bij wegen en het Julianakanaal. In het Grensmaasplan zijn faunapassages voorzien in de vorm van een faunabrug nabij Itteren, looprichels langs de bruggen bij Elsloo en Obbicht en verbetering van de kruising Hemelbeek - Julianakanaal. Mogelijk kunnen in het uitvoeringstraject van het

deelproject Zandmaas/Maasroute nog andere voorzieningen voor ecologische verbindingen over/onder het Julianakanaal gerealiseerd worden. De belangrijkste locaties voor verbindingen met het achterland zijn gesitueerd ter hoogte van Bunde-Voulwames (Beneden-Geuldal), ten zuiden van Elsloo (Bunderbos, Centraal Plateau), Graetheide (brongebied Kingbeek, Limbrichterbos) en ten noorden van Roosteren (Geleenbeek, De Doort).

6.4 Recreatie

In het Rivierpark Grensmaas is ruimte voor extensief, duurzaam en grensoverschrijdend recreatief medegebruik met natuur- en landschapsbeleving als uitgangspunt, zoals wandelen, fietsen, picknicken, kanoën en vissen. Binnen het Rivierpark zelf worden geen nieuwe recreatieve routes aangelegd, behalve daar waar dit kan samengaan met bestaande en te handhaven toegangswegen naar dorpen en veerponten. Ten behoeve van recreatie wordt langs de rand van het Rivierpark het Groene Snoer aangelegd. Het Groene Snoer is een recreatieve route door het dal van de Grensmaas, gemarkeerd met beplanting. Tevens zijn buiten het Rivierpark lokaal intensievere vormen van recreatie mogelijk, zoals nieuwe horeca, kleinschalige campings en andere overnachtingsmogelijkheden en informatiecentra.

7 DEELGEBIEDEN

7.1 De gebiedscategorieën

Het plangebied is onderverdeeld in enkele deelgebieden. Hierbij is gebruik gemaakt van herkenbare grenzen en de onderscheiden eenheden in het Plan Grensmaas. Elk deelgebied is ingedeeld in één van de onderstaande gebiedscategorieën:

- B Bos met een belangrijke natuurfunctie
- C Nieuwe natuur (4 subcategorieën: C, Cg, Cs en Co)
- D Multifunctioneel bos
- F Ecologische verbindingszone
- Gb Kleinschalig cultuurlandschap beheersgebied
- L Groenzone
- Rj Ruime jas beheersgebied in kleinschalig cultuurlandschap

ad B Bos met een belangrijke natuurfunctie

Tot deze categorie behoren bossen met duidelijke actuele en hoge potentiële natuurwaarden en bossen die in het natuurbeleid een belangrijke ondersteunende rol (kunnen gaan) vervullen.

ad C Nieuwe natuur

Binnen deze categorie vallen (landbouw)gronden die zijn begrensd als natuurgebied, voormalige reservaatgebieden en te vergraven gebieden met als eindbestemming natuur. Volgens afspraak tussen het Ministerie van LNV en de provincie Limburg zijn er middelen beschikbaar om binnen de begrenzing van het Natuurgebiedsplan Grensmaas 727 hectaren Nieuwe natuur in te zetten. In het Proefproject Meers zijn reeds 35 hectaren Nieuwe natuur gerealiseerd. Zie paragraaf 7.2 voor uitleg over de 4 subcategorieën Nieuwe natuur in dit plan.

ad D Multifunctioneel bos

Het beleid voor deze bossen is gericht op toepassing van geïntegreerd bosbeheer. Het streven is o.a. gericht op een groter aandeel dood hout, meer structuur en meer inheemse soorten. Hierdoor zal het bos een meer multifunctioneel karakter krijgen.

ad F Ecologische verbindingszone

Deze categorie is gebruikt voor gebieden (zones) die migratie en uitwisseling van planten en diersoorten tussen bos- en natuurgebieden mogelijk moeten maken. De landschapselementen in deze gebieden hebben tevens betekenis voor ter plaatse levende soorten.

ad Gb Kleinschalig cultuurlandschap beheersgebied

Door de aanwezigheid van houtsingels, boomgaarden, steilranden, hagen en dergelijke, zijn bepaalde landbouwgebieden kleinschalig van aard. De natuurwaarden in deze deelgebieden zijn gebonden aan kleinschalige elementen. In beheersgebieden staat het ontwikkelen en het in stand houden van natuurwaarden op landbouwgrond door middel van agrarisch natuurbeheer voorop. Voor de beheersgebieden wordt geen functiewijziging van landbouw in natuur nagestreefd.

ad L Groenzone

Deze categorie omvat parken, watersportgebieden, groengebieden rond campings, landgoederen, recreatieve voorzieningen en dergelijke.

ad Rj Ruime jas beheersgebied in kleinschalig cultuurlandschap

Door de aanwezigheid van heggen, houtsingels, bosjes, hoogstamboomgaarden, poelen en wegbermen in combinatie met weilanden en akkers zijn de landbouwgebieden in het plangebied relatief kleinschalig van aard en van betekenis voor natuur en landschap. Om deze waarden in stand te (kunnen) houden is 165 hectare beheersgebied inzetbaar volgens de ruime jas methode. Deze methode houdt in dat in het gehele gebied op vrijwillige basis beheersovereenkomsten kunnen worden gesloten totdat het quotum van 165 hectaren op is. Voor de beheersgebieden wordt geen functiewijziging van landbouw in natuur nagestreefd. In delen van het ruime jas beheersgebied wordt de mogelijkheid open gehouden om bos te ontwikkelen. De aanleg van bos is niet strijdig met de doelstellingen van een ruime jas beheersgebied.

7.2 Inzet van hectaren Nieuwe natuur

In dit natuurgebiedsplan worden er op de kaarten 4 subcategorieën Nieuwe natuur onderscheiden. Dit heeft te maken met de werkzaamheden die er gaan plaatsvinden in het kader van het Grensmaasproject, met (toekomstig) eigendom van de gronden en met de status in relatie tot de subsidieregelingen. In de praktijk vormen de verschillende categorieën Nieuwe natuur tezamen één deelgebied met één uniform beheer: het Rivierpark Grensmaas (deelgebied 1 C). De 4 categorieën zijn:

1. Nieuwe natuur (C): In deze categorie vallen de onvergraven landbouwgronden die worden aangewezen als natuurgebied. Op deze gronden vinden geen graafwerkzaamheden in het kader van het Grensmaasproject plaats. Deze categorie Nieuwe natuur vormt in het nieuwe natuursubsidiestelsel van Programma Beheer het equivalent van de reservaat- en natuurontwikkelingsgebieden uit de voormalige RBON-regeling. In het Grensmaasgebied gaat het om ruim 400 hectaren. De aankoop van deze hectaren wordt gefinancierd vanuit de Subsidieregeling Natuurbeheer (SN). Na aankoop van deze 400 hectaren resteren er vanuit de SN financiële middelen voor de aankoop van nog 327 hectaren Nieuwe natuur. Deze middelen worden ingezet voor aankoop van 327 hectaren uit de categorie Nieuwe natuur te vergraven (Cg).
2. Nieuwe natuur te vergraven (Cg): Na vergraving in het Grensmaasproject worden deze gronden aangewezen als natuurgebied. Het zijn voornamelijk dekgrondbergingen en weerdverlagingen. Het betreft circa 386 hectaren. Vanuit de SN zijn financiële middelen beschikbaar om 327 van deze 386 hectaren aan te kopen voor natuurbeherende instanties. In het te vergraven gebied is het nu nog niet mogelijk om de hectaren op exacte locaties te begrenzen. Daarom worden de 327 resterende hectaren in een "pool" geplaatst van waaruit aankoop van natuurgebied te financieren is, totdat het budget verbruikt is. De 327 hectaren worden evenredig verdeeld over de aankoopsteren van Staatsbosbeheer en de Vereniging Natuurmonumenten. Het gebied tussen Maastricht en de rijksweg A76 bevindt

zich in de aankoop sfeer van Staatsbosbeheer (163,5 ha inzetbaar). Het gebied tussen de A76 en Roosteren zal worden beheerd door Natuurmonumenten (ook 163,5 ha). Alle beschikbare hectaren Nieuwe natuur (727 in totaal) zijn dus begrensd in deze twee eerste categorieën: C en Cg.

3. Nieuwe natuur stroomgeulverbreding (Cs): Met name vanuit het oogpunt van hoogwaterbescherming wordt op diverse locaties de stroomgeul van de Maas verbreedt. Het eigendom van deze stroomgeulverbreding komt te liggen bij Rijkswaterstaat. Deze gronden worden derhalve niet aangekocht voor een natuurbeherende instantie. Aangezien Rijkswaterstaat niet in aanmerking komt voor subsidie vanuit de SN wordt de stroomgeulverbreding als een aparte subcategorie op kaart gezet.
4. Nieuwe natuur overig (Co): In de laatste categorie Nieuwe natuur vallen de eigendommen van natuurorganisaties in gebieden die niet vergraven worden en reeds gerealiseerde projecten, zoals het Proefproject Meers en de begrazingseenheid in waterwingebied De Rug in Roosteren. Omdat deze projecten gerealiseerd zijn hoeven hier geen hectaren Nieuwe natuur te worden ingezet. Deze gebieden hoeven namelijk niet (meer) aangekocht en ingericht te worden door/voor natuurorganisaties. Het bos van de Scharberg en het bosje ten oosten van Itteren zijn ook ingedeeld in de categorie Nieuwe natuur om aan te geven dat deze twee bossen in de begrazingseenheid moeten worden opgenomen. Omdat het de bedoeling is dat al deze gebieden een integraal onderdeel van het Rivierpark Grensmaas gaan vormen, is beheerssubsidie vanuit de SN mogelijk in de Nieuwe natuur overig.

7.3 Toewijzen van natuurdoelen

Per deelgebied worden natuurdoelen geformuleerd op basis van de Limburgse systematiek van natuurdoeltypen (zie bijlage 5 in deel B van dit plan). Tevens worden de corresponderende landelijke doelpakketten genoemd omdat deze voor de beheerder relevant zijn in verband met de inzet van de Subsidieregeling Natuurbeheer (SN) en Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN).

De natuurdoeltypen geven het nagestreefde eindbeeld weer. Bij de toewijzing van natuurdoeltypen wordt gekeken naar de potenties van een deelgebied in relatie met de omgeving. De historische en abiotische situatie nemen daarin een belangrijke plaats in evenals de huidige situatie, de toekomstige ontwikkelingen en het vigerende beleid. Voor een definitieve keuze van de natuurdoeltypen wordt eerst gekeken naar de uitgangssituatie in een gebied. Of de gewenste natuurdoeltypen gerealiseerd kunnen worden hangt af van de waterhuishouding en de bodem. Deze omstandigheden worden getoetst aan de potenties van een gebied. Wanneer deze niet met elkaar in overeenstemming zijn wordt een inschatting gemaakt van de mogelijkheden tot verbetering van de abiotische omstandigheden. Hiervoor wordt onder andere gekeken naar de randvoorwaarden van het beleid, de inzet van natuurtechnische maatregelen of blijvende externe invloeden. Bij de natuurdoeltypen staat in percentages aangegeven in welke verhouding de natuurdoeltypen binnen een deelgebied gerealiseerd moeten worden. Om aan te geven dat het bij deze percentages om een inschatting gaat, worden alleen percentages gebruikt die minimaal 5% of een veelvoud daarvan zijn (5%-criterium). In bijlage 8 zijn deze percentages vertaald naar een bijbehorende oppervlakte in hectaren.

Bij de veertien deelgebieden zijn ook enkele aandachtsoorten genoemd. Deze aandachtsoorten zijn bedoeld ter verduidelijking van de ontwikkelingsrichting die het betreffende deelgebied dient door te maken. In bijlage 4 staan de biotoopbeschrijvingen van deze plant- en diersoorten.

Knelpunten

De natuurdoeltypen uit de Handleiding Natuurdoeltypen in Limburg zijn in de actuele Limburgse situatie slechts bij uitzondering gerealiseerd. In de meeste gevallen zullen niet alle weergegeven doelsoorten tegelijkertijd en in de hele provincie in het betreffende natuurdoeltype te vinden zijn. Het voorkomen in een bepaald gebied wordt namelijk sterk bepaald door de oppervlakte waarop het natuurdoeltype voorkomt, door biogeografische factoren als ligging ten

opzichte van de dichtstbijzijnde populaties, de mate van afwisseling met andere natuurdoeltypen en door omgevingsfactoren als bijvoorbeeld de mate van rust. Het is dan ook mogelijk dat ondanks alle inspanningen van de beheerder de natuurdoelen niet gehaald worden door externe omstandigheden. Voor die situaties zal een redelijkheidstoets worden uitgevoerd om te beoordelen of de beheerssubsidie volledig kan worden uitbetaald. Het is belangrijk om te weten dat in het kader van Programma Beheer wordt getoetst op de randvoorwaarden van de doelpakketten en niet op basis van de Limburgse natuurdoeltypen.

7.4 Natuurdoelen en natuurdoelpakketten per deelgebied

In deze paragraaf worden de provinciale natuurdoeltypen en de corresponderende landelijke natuurdoelpakketten per deelgebied geformuleerd voor de gewenste eindsituatie. De landschapspakketten waarvoor overeenkomsten gesloten kunnen worden, staan vermeld bij de betreffende deelgebieden. Het gaat dan voornamelijk om deelgebied 2 Rj en de ecologische verbindingzones (F-gebieden). Het is in het Grensmaasgebied mogelijk om recreatiepakketten, zoals genoemd in bijlage 3 van de Subsidieregeling Natuurbeheer, te sluiten.

Deelgebied 1 C Rivierpark Grensmaas

Beschrijving: Het Rivierpark Grensmaas ontwikkelt zich tot een halfopen natuurlandschap dat door de invloed van de rivier en natuurlijke begrazing voortdurend van aanzien verandert. De begrazing wordt uitgevoerd door kuddes paarden en runderen. Vele natuurdoeltypen komen in een mozaïek voor en (kunnen) elkaar in ruimte en tijd afwisselen. De mate van geslotenheid en openheid van het natuurlandschap kan derhalve niet worden vastgelegd per locatie. Zeer globaal kan gesproken worden van ca. 1/3 bos, 1/3 ruigte en struwelen en 1/3 open terrein bestaande uit water, grind- en zandbanken en lage vegetaties.

Door de uitvoering van het Grensmaasproject wordt de abiotische basis gelegd voor de ontwikkeling van het hierboven geschetste natuurlandschap. Hieronder wordt een overzicht geschetst van de natuurdoeltypen die hierbij ontstaan.

Natuurdoeltype	Nadere omschrijving	Oppervlak (ha)
Hoge weerd (incl. dekgrondbergingen)	Hoger gelegen rivierbedding, beperkte mate van dynamiek.	770
Lage weerd	Regelmatig overstroomde zone, redelijke mate van dynamiek.	142
Zand- en grindbanken	Zone in en direct langs het zomerbed, hoge mate van dynamiek.	322
Rivierbedding	Zomerbed in variërende breedte, hoge mate van dynamiek.	325
Beekmondungen	Mondungen van beken in de rivier, hoge mate van dynamiek.	<5
Stilstaand water	Dieper water in de stroomdalvlakte, beperkte mate van dynamiek.	20

Tabel 1 Verdeling van natuurdoeltypen in het Rivierpark Grensmaas volgens het Eindplan Grensmaas.

Met het oog op toepassing van de Subsidieregeling Natuurbeheer is het van belang om binnen het Rivierpark Grensmaas een onderscheid te maken tussen de stroomgeulverbreding (inclusief huidige bedding) en de overige vergraven en onvergraven delen. De stroomgeulverbreding is op de kaart met een aparte kleur aangeduid. De stroomgeulverbreding wordt eigendom van Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat kan, evenals Staatsbosbeheer, geen gebruik maken van de subsidiemogelijkheden van de SN. Voor de overige delen van het Rivierpark is wel subsidie vanuit de SN mogelijk. Hierbij dient te worden opgemerkt dat Waterschap Roer en Overmaas en de Waterleiding Maatschappij Limburg niet in aanmerking komen voor vergoedingen vanuit de SN voor inrichtings- en beheerwerkzaamheden. Zij kunnen er wel voor kiezen om het beheer

over te dragen aan een natuurbeschermingsorganisatie. Beheerders die middels een langjarig contract gronden van Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Waterschap Roer en Overmaas of de Waterleiding Maatschappij pachten kunnen wel subsidies uit de SN ontvangen.

Het gehele proefproject Meers, het waterwingebied bij Roosteren ("De Rug"), het bos op de Scharberg en de gebieden die reeds in eigendom zijn bij natuurorganisaties maken onderdeel uit van het Rivierpark. Op de kaart achterin dit plan is te zien dat het Rivierpark Grensmaas bestaat uit vier subcategorieën: Nieuwe natuur (C), Nieuwe natuur te vergraven (Cg), Nieuwe natuur stroomgeulverbreding (Cs) en Nieuwe natuur overig (Co). De redenen hiervoor worden uiteengezet in paragraaf 7.2. In de praktijk gaan de verschillende categorieën Nieuwe natuur tezamen functioneren als één deelgebied met één uniform beheer. Voorlopig zijn de Geluidsgevoelige gebieden rondom Weerterhof (Meers) en Emmaus/Haertelstein ook ingedeeld in dit nieuwe natuurgebied. Afhankelijk van de nog te voeren discussie worden deze gronden omgezet in Nieuwe natuur of blijven in gebruik als landbouwgrond. De nieuwe en reeds aangelegde kades worden in ruimtelijke en functionele zin bij de natuur van het Rivierpark betrokken en kunnen fungeren als hoogwatervluchtplaatsen (net als het talud van het Julianakanaal, deelgebied 3 F). Dit onder voorwaarde dat de kades stabiel blijven en hun waterkerende functie kunnen vervullen.

Er wordt naar gestreefd dat natuurbeschermingsorganisaties het beheer organiseren en uitvoeren in het Rivierpark. Er is gebleken dat inzet van particulier natuurbeheer niet valt te verenigen met de realisering van een grote integrale, extensieve beheerseenheid. Bovendien vragen de samenwerking met Vlaamse organisaties en het handhaven van de hoogwaternorm om een integrale aanpak van het beheer door een grote organisatie (zie ook § 4.5).

Provinciale natuurdoeltypen:

- In het gehele deelgebied een Begeleid Natuurlijke Eenheid (BGN, 100%) met een mozaïek van natuurdoeltypen: Parelgras-Beukenbos (A 1.2), Elzenbroekbos (A 1.7), Essen-Iepenbos (A 1.9), Zwarte populieren-Wilgenbos (A 1.10), Doornstruweel (A 2.1), Stroomdalwilgenstruweel (A 2.5), Kamgrasweide (A 5.5.1), Dotterbloemgrasland (A 5.6), Sikkelklaver-Kruisdistelgrasland (A 5.8), Inundatiegrasland (A 5.9), Rietmoeras (A 6.3), Grote zeggenmoeras (A 6.4), Inundatiemoeras (A 6.5), Droge ruigte (A 7.1), Vochtige oeverruigte (A 7.2), Heuvellandbeken (A 8.1), Rivier (A 8.4), Voedselrijke plassen (A 8.6) en Pioniergemeenschappen op grind en klei (A 9.3 en 9.4).

Er is bewust gekozen voor een groot aantal natuurdoeltypen. Het is de bedoeling dat spontane processen van water, sediment en begrazing zoveel mogelijk het toekomstbeeld bepalen. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling het streefbeeld tot in detail vast te leggen.

Doelpakket Subsidieregeling Natuurbeheer (SN):

- Pluspakket 10 B: Grootschalige Natuur met begrazing (BGN = Hoog-dynamisch rivierenlandschap). Pluspakket 10 vereist een minimale oppervlakte van 500 ha. Vòòr een dergelijk grote beheerseenheid is gevormd, kan er beheerssubsidie worden aangevraagd voor andere pakketten uit de SN. Voorwaarde is dat er voldaan wordt aan de criteria van de betreffende pakketten.

Aandachtssoorten: onder andere Zwarte populier, Bever, Kleine plevier, IJsvogel, Zalm, Forel. Voor deze soorten worden geen aparte acties ondernomen. Zij geven een indicatie van de ontwikkeling die het gebied dient door te maken (zie bijlage 4 voor biotoopbeschrijvingen).

Status: PES, Nieuwe natuur.

Eigenaar: Consortium Grensmaas, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Waterleiding Maatschappij Limburg, gemeenten, div. particulieren.

Deelgebied 2 Rj Ruime jas beheersgebied Grensmaasdal

Beschrijving: Op de agrarische gronden in het dal van de Grensmaas worden de kleinschaligheid en de natuurwaarden voornamelijk bepaald door de aanwezigheid van landschapselementen. De heggen, houtsingels, kades, beken, bosjes, hoogstamboomgaarden, kleine ruigten en wegbermen zijn van oudsher bepalend voor de landschappelijke kwaliteit rondom de kleine Maasdorpen. In dit agrarisch cultuurgrasland wordt een ruime jas

beheersgebied ingesteld waar op vrijwillige basis voor maximaal 165 hectaren een beheersovereenkomst kan worden gesloten.

Binnen dit deelgebied liggen drie ecologische verbindingzones langs kleine beken en waterlopen: (Oude) Kanjel en Houtbemder Vloedgraaf (deelgebied 4 F), Ur (7 F) en Kingbeek (11 F). De beheershectaren uit het ruime jasgebied zijn ook inzetbaar in deze verbindingzones. De mogelijkheden voor het afsluiten van beheersovereenkomsten in de zones langs de beek zijn bedoeld als aanvulling op (eventuele) inrichtingsmaatregelen van het Waterschap Roer en Overmaas rondom de beken. De provincie acht het van belang om natuurvriendelijke maatregelen en de inzet van beheershectaren met prioriteit uit te voeren in de verbindingzones langs de drie genoemde beken.

Opmerking: In delen van het ruime jas beheersgebied wordt de mogelijkheid open gehouden om bos te ontwikkelen, bijvoorbeeld in het kader van projecten voor natuurcompensatie of vanuit landinrichting. Voor deze bosuitbreidingen zijn nog geen natuurdoeltypen opgesteld. Hiervoor staan de subsidiemogelijkheden open die ook in andere (bos-)gebieden gelden. Er moet rekening worden gehouden met een flinke vergroting van het bos tussen Borgharen en Itteren (10-20 ha extra bij deelgebied 5 D, Wiegershof), aanleg van een dorpsbos tussen Obbicht en Grevenbicht (ca. 5-10 ha), uitbreiding van bosschages rondom de zuivering van DSM (ongenummerd D-bos) en aanleg en versterking van enkele bestaande kleine bosjes langs het Julianakanaal (ca. 10 ha). De aanleg van bos is niet strijdig met de doelstellingen van het ruime jas beheersgebied.

Provinciale natuurdoeltypen:

- A 8.3 Laaglandbeken (Oude Kanjel, Kingbeek)
- A 1 Nieuwe bossen (voor de nog aan te leggen nieuwe bossen, geen percentage bekend. Voornamelijk inzetten op Eiken-Haagbeukenbos (A 1.4), Elzenbroekbos (A 1.7) en Essen-Iepenbos (A 1.9).
- A 2.4 Wilgenstruweel (bij, rondom en in de nieuwe bossen)
- B 2 Vochtig kruidenrijk grasland 15%
- B 3 Droog kruidenrijk grasland 45%
- B 4.3 Kruidenrijke akkers op vochtige zware bodem 10%
- B 6 Kleine landschapselementen 45%

Toelichting op de natuurdoeltypen: Enkele van de natuurdoeltypen van categorie B 6 kunnen gerealiseerd worden binnen de oppervlakten van de overige doeltypen, vandaar dat het totaal de 100% overstijgt. Het gaat dan om Ecologisch waardevolle houtsingels (B 6.1, alleen Elzensingels), Ecologisch waardevolle poelen (B 6.4), Ecologisch waardevolle perceelsranden (B 6.6, als keuze i.p.v. vlakdekkende doeltypen) en Ecologisch waardevolle hagen en knotbomen (B 6.7).

Doelpakketten Subsidieregeling Natuurbeheer (SN):

(tussen haakjes staan de corresponderende provinciale natuurdoeltypen)

- Basispakket 6: Struweel (A 2.4)
- Basispakket 9: Bos (A 1)
- Pluspakket 26: Bos met verhoogde natuurwaarde (incl. omvormingspakket) (A 1)
- Pluspakket 27: Bos met verhoogde natuurwaarde (A 1)
- Pluspakket 28: Natuurbos (A 1)

Doelpakketten Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN):

(tussen haakjes staan de corresponderende provinciale natuurdoeltypen)

- Beheerspakket 1: Ontwikkeling kruidenrijk grasland (B 2 en B 3)
- Beheerspakket 2: Instandhouding kruidenrijk grasland (B 2 en B 3)
- Beheerspakket 3: Bont hooiland (B 2 en B 3)
- Beheerspakket 4: Bonte hooiweide (B 2 en B 3)
- Beheerspakket 5: Kruidenrijk weiland (B 2 en B 3)
- Beheerspakket 6: Bont weiland (B 2 en B 3)
- Beheerspakket 26: Roulerend graandeel (B 4)
- Beheerspakket 27: Chemie- en kunstmestvrij (B 4)
- Beheerspakket 28: Akkerfauna (B 4)
- Beheerspakket 29: Akkerflora vollefelds (B 4)

- Beheerspakket 7: Bonte weiderand (B 6)
- Beheerspakket 8: Bonte hooirand (B 6)
- Beheerspakket 9: Kruidenrijke zomen (B 6)
- Landschapspakket 53: Singel (B 6)
- Landschapspakket 54: Elzensingel (B 6)
- Landschapspakket 56: Knip- en scheerheg (B 6)
- Landschapspakket 57: Struweelhaag (B 6)
- Landschapspakket 58: Knotbomenrij (B 6)
- Landschapspakket 60: Hoogstamboomgaard (B 6)
- Landschapspakket 62: Poel (B 6)

Toelichting op de doelpakketten: De ondergrond van het ruime jas beheersgebied bestaat voor minstens 50% uit kleigronden die voldoen aan de criteria in artikel 10.4 van de SAN.

Aandachtssoorten: Patrijs, Steenuil, Beemdtkroon.

Status: PES (deels), B.

Eigenaar: Bureau Beheer Landbouwgronden (tijdelijke situatie), Staatsbosbeheer (beiden zeer klein deel).

Deelgebied 3 F Oevers en talud Julianakanaal

Beschrijving: De oevers, de dijk en het talud van het Julianakanaal vormen een verbindingsroute voor planten en dieren (inclusief de in te zetten grazers daar waar het talud grenst aan het Rivierpark). De taluds dienen waar mogelijk te worden betrokken bij de toekomstige grote begrazingseenheid van het Rivierpark. Het beheer van de dijken dient gericht te zijn op de ontwikkeling van een grazige kruidenrijke vegetatie met plaatselijk struweel. Bij hoog water kunnen de dijken fungeren als vluchtplaats voor velerlei diersoorten. Wellicht kunnen de hoge delen van de taluds voor dit doel op enkele locaties verbreed worden. Bij de inrichting en afwerking van oevers en talud na verbreding van het Julianakanaal dient rekening te worden gehouden met de verbindingsfunctie en de mogelijkheid voor dieren om te vluchten voor hoogwater.

Provinciale natuurdoeltypen:

- B 6.8 Ecologisch waardevolle dijken met
 - A 2.1 Doornstruweel 15%
 - A 5.5.1 Kamgrasweide 85%

Doelpakketten Subsidieregeling Natuurbeheer (SN):

- Basispakket 4: (Half)natuurlijk grasland
- Basispakket 6: Struweel
- Pluspakket 18: Droog soortenrijk grasland

Toelichting op de natuurdoeltypen: Dit deelgebied is eigendom van Rijkswaterstaat dat niet in aanmerking komt voor een vergoeding vanuit de subsidieregelingen. Pachtters met een meerjarig contract komen wel in aanmerking voor een beheersvergoeding.

Aandachtssoorten: Veldparelmoervlinder, Harige ratelaar, Maretak.

Status: PES (deels).

Eigenaar: Rijkswaterstaat.

Deelgebied 4 F (Oude) Kanjel en Houtbemder Vloedgraaf

Beschrijving: De waterlopen en oevers dienen te fungeren als ecologische schakel tussen het Rivierpark, het omringende cultuurlandschap en het achterland. In de Oude Kanjel zijn Winde, Serpeling, Elrits, Bempje, Paling en Kopvoorn aangetroffen. De beheershectaren uit het ruime jas beheersgebied Grensmaasdal (2 Rj) staan ook in dit deelgebied open voor een natuurgerichte inrichting van de oevers en aanliggende percelen.

Opmerking: Langs de beken wordt de mogelijkheid open gehouden om bos te ontwikkelen, bijvoorbeeld in het kader van projecten vanuit de landinrichting. Voor deze bosuitbreidingen zijn nog geen natuurdoeltypen opgesteld. Hiervoor staan de subsidiemogelijkheden open die

ook in andere (bos-)gebieden gelden. De aanleg van bos is niet strijdig met de mogelijkheden die hier gelden vanuit het ruime jas beheersgebied.

Provinciale natuurdoeltypen:

- Zie de natuurdoeltypen bij deelgebied 2 Rj

Doelpakketten Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN):

- Zie de doelpakketten bij deelgebied 2 Rj

Aandachtssoort: Vlottende waterranonkel.

Status: PES, B.

Eigenaar: -

Deelgebied 5 D Wiegershof

Beschrijving: Het betreft een bos met populieren tussen Borgharen en Itteren. In de bomen groeien Maretakken. Ook staan er enkele grote dode bomen. De aanwezigheid van dood hout in een bos is belangrijk. Wellicht wordt dit bos uitgebreid met 10 tot 20 ha nieuw bos in de directe omgeving. Voor de inrichting van het nieuwe bos ook aansturen op onderstaande natuurdoelen en doelpakketten.

Provinciale natuurdoeltypen:

- | | |
|------------------------|-----|
| • A 1.9 Essen-Iepenbos | 90% |
| • A 2.1 Doornstruweel | 5% |
| • A 2.4 Wilgenstruweel | 5% |

Doelpakketten Subsidieregeling Natuurbeheer (SN):

- Basispakket 6: Struweel
- Basispakket 9: Bos
- Pluspakket 26: Bos met verhoogde natuurwaarde (incl. omvormingspakket)
- Pluspakket 27: Bos met verhoogde natuurwaarde

Aandachtssoorten: Kruidvlier, Gele anemoon.

Status: PES.

Eigenaar: Gemeente Maastricht.

Deelgebied 6 L Kleine plas Meers

Beschrijving: Tot dit deelgebied behoren de bestaande plas ten westen van Meers, de oevers en het aanliggende grasland. Het gebied is van belang voor watervogels, als vislocatie en als recreatief uitloopegebied. Aangezien hier momenteel reeds wordt begraasd met grote grazers, kunnen de plas en het omringende grasland in de toekomst wellicht worden toegevoegd aan de grote begrazingseenheid van het Rivierpark.

Provinciale natuurdoeltypen:

- | | |
|---------------------------|-----|
| • A 2.4 Wilgenstruweel | 10% |
| • A 5.5.1 Kamgrasweide | 30% |
| • A 8.6 Voedselrijke plas | 60% |

Doelpakketten Subsidieregeling Natuurbeheer (SN):

- Basispakket 1: Plas en ven
- Basispakket 4: (Half)natuurlijk grasland
- Basispakket 6: Struweel
- Pluspakket 11: Soortenrijke plas
- Pluspakket 18: Droog soortenrijk grasland
- Landschapspakket 62: Poel

Toelichting op de doelpakketten: Dit deelgebied valt buiten de PES. Er zijn hier geen mogelijkheden voor inrichtingssubsidie of subsidie functieverandering, wel voor beheerssubsidie.

Aandachtssoorten: Blauwe waterereprijs.

Status: -

Eigenaar: -

Deelgebied 7 F Ur

Beschrijving: De beek en oevers dienen te fungeren als ecologische schakel tussen het Rivierpark, het omringende cultuurlandschap en het achterland. De oevers, de dijk en het talud van het Julianakanaal ter hoogte van de Ur behoren ook tot deze verbindingszone. Het beheer van de dijk richten op de ontwikkeling van een grazige kruidenrijke vegetatie met plaatselijk struweel. De beheershectaren uit het ruime jas beheersgebied Grensmaasdal (2 Rj) staan ook in dit deelgebied open voor een natuurgerichte inrichting van de oevers en de aanliggende percelen op het talud.

Opmerking: Langs de beek wordt de mogelijkheid open gehouden om bos te ontwikkelen, bijvoorbeeld in het kader van projecten vanuit de landinrichting. Voor deze bosuitbreidingen zijn nog geen natuurdoeltypen opgesteld. Hiervoor staan de subsidiemogelijkheden open die ook in andere (bos-)gebieden gelden. De aanleg van bos is niet strijdig met de mogelijkheden die hier gelden vanuit het ruime jas beheersgebied.

Provinciale natuurdoeltypen:

- Zie de natuurdoeltypen bij deelgebied 2 Rj

Doelpakketten Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN):

- Zie de doelpakketten bij deelgebied 2 Rj

Aandachtssoort: Rivierdonderpad.

Status: PES, B.

Eigenaar: Rijkswaterstaat (deels).

Deelgebied 8 B Bronbos Kingbeek

Beschrijving: De Kingbeek ontspringt in het bronbos ten zuiden van Obbicht. Bij de bronnen in het bos groeien Paarbladig goudveil, Gewone dotterbloem en Kleine watereppe (RL 2). Stroomafwaarts gaat het bronbos over in Elzenbroekbos en populierenaanplanten. In het gebied zijn IJsvogel en verscheidene bosvogelsoorten aangetroffen. De beek vormt een belangrijk voortplantingsgebied voor amfibieën.

Provinciale natuurdoeltypen:

- | | |
|---------------------------------|-----|
| • A 1.3 Bronbos | 40% |
| • A 1.7 Elzenbroekbos | 20% |
| • A 1.9 Essen-Iepenbos | 30% |
| • A 2.4 Wilgenstruweel | 10% |
| • A 8.3 Laaglandbeek (Kingbeek) | |

Doelpakketten Subsidieregeling Natuurbeheer (SN):

- Basispakket 6: Struweel
- Basispakket 9: Bos
- Pluspakket 26: Bos met verhoogde natuurwaarden (incl. omvormingspakket)
- Pluspakket 27: Bos met verhoogde natuurwaarde
- Pluspakket 28: Natuurbos

Aandachtssoort: Paarbladig goudveil.

Status: PES.

Eigenaar: Natuurmonumenten (klein deel).

Deelgebied 9 C Nieuwe natuur Kingbeek

Beschrijving: Deze graslanden liggen rondom het bronbos van deelgebied 8 B en zijn voor een deel vochtig en nat. De resterende graslanden zijn droger en liggen op de helling. De reeds bestaande begrenzing uit het Beheersplan Maasdal (1991) blijft hier gehandhaafd. De voormalige Reservaatsgronden worden nu aangeduid met de term Nieuwe natuur.

Provinciale natuurdoeltypen:

- | | |
|------------------------|-----|
| • A 1.7 Elzenbroekbos | 10% |
| • A 2.4 Wilgenstruweel | 10% |
| • A 5.5.1 Kamgrasweide | 50% |

- A 5.6 Dotterbloemgrasland 20%
- A 8.6 Voedselrijke plas (1 poel)
- B 6.9 Ecologisch waardevolle boomgaarden 10%

Doelpakketten Subsidieregeling Natuurbeheer (SN):

- Basispakket 1: Plas en ven
- Basispakket 4: (Half)natuurlijk grasland
- Basispakket 6: Struweel
- Basispakket 9: Bos
- Pluspakket 11: Soortenrijke plas
- Pluspakket 17: Nat soortenrijk grasland
- Pluspakket 18: Droog soortenrijk grasland
- Pluspakket 26: Bos met verhoogde natuurwaarden (incl. omvormingspakket)
- Pluspakket 27: Bos met verhoogde natuurwaarde
- Pluspakket 28: Natuurbos
- Landschapspakket 60: Hoogstamboomgaard
- Landschapspakket 62: Poel

Aandachtssoort: Zwartblauwe rapunzel.

Status: PES, R.

Eigenaar: Natuurmonumenten (klein deel).

Deelgebied 10 L Kasteel Obbicht

Beschrijving: Tot dit deelgebied behoren het landgoed en een woonwagenkamp. De bossen en graslanden in de tuin van Kasteel Obbicht zijn soortenrijk. In combinatie met het Kingbeekdal is de kasteeltuin van belang voor veel soorten kleine zoogdieren, bosvogels en vleermuizen.

Provinciale natuurdoeltypen:

- A 1.9 Essen-Iepenbos 60%
- A 2.4 Wilgenstruweel 15%
- A 5.5.2 Glanshaverhooiland 25%
- A 8.3 Laaglandbeek (Kingbeek)

Doelpakketten Subsidieregeling Natuurbeheer (SN):

- Basispakket 4: (Half)natuurlijk grasland
- Basispakket 6: Struweel
- Basispakket 9: Bos
- Pluspakket 18: Droog soortenrijk grasland
- Pluspakket 26: Bos met verhoogde natuurwaarde (incl. omvormingspakket)
- Pluspakket 27: Bos met verhoogde natuurwaarde

Aandachtssoort: Laatvlieger.

Status: PES, NSW-landgoed.

Eigenaar: Particulier.

Deelgebied 11 F Kingbeek Obbicht - Papenhoven

Beschrijving: De beek en oevers dienen te fungeren als ecologische schakel tussen het Rivierpark, het omringende cultuurlandschap en het achterland. Vooral binnen de bebouwde kom van Grevenbicht heeft de Kingbeek een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. Langs de beek liggen droge graslanden en populierenaanplanten. De beheershectaren uit het ruime jas beheersgebied Grensmaasdal (2 Rj) staan ook in dit deelgebied open voor een natuurgerichte inrichting van de oevers en aanliggende percelen.

Opmerking: Langs de beek wordt de mogelijkheid open gehouden om bos te ontwikkelen, bijvoorbeeld in het kader van projecten vanuit de landinrichting. Voor deze bosuitbreidingen zijn nog geen natuurdoeltypen opgesteld. Hiervoor staan de subsidiemogelijkheden open die ook in andere (bos-)gebieden gelden. De aanleg van bos is niet strijdig met de mogelijkheden die hier gelden vanuit het ruime jas beheersgebied.

Provinciale natuurdoeltypen:

- A 1.9 Essen-Iepenbos 5%
- Zie verder de natuurdoeltypen bij deelgebied 2 Rj

Doelpakketten Subsidieregeling Natuurbeheer en Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer:

- Basispakket 9: Bos
- Pluspakket 26: Bos met verhoogde natuurwaarde (incl. omvormingspakket)
- Pluspakket 27: Bos met verhoogde natuurwaarde
- Zie voor de SAN-pakketten de doelpakketten bij deelgebied 2 Rj

Aandachtssoort: Alpenwatersalamander.

Status: PES, B.

Eigenaar: -

Deelgebied 12 D Loofbos Grevenbicht

Beschrijving: Dit kleine loofbos is leefgebied voor aan bos gebonden vogelsoorten. Tevens bevindt zich hier een grote Roekenkolonie. Door middel van geïntegreerd bosbeheer dient de ontwikkeling gericht te zijn op onderstaande bosdoeltypen. Wellicht wordt langs de Kingbeek, in aansluiting op dit bos een nieuw dorpsbos of nieuwe boselementen van circa 5-10 ha aangelegd. Voor de inrichting van het nieuwe bos ook aansturen op onderstaande natuurdoelen en doelpakketten.

Provinciale natuurdoeltypen:

- A 1.4 Eiken-Haagbeukenbos 50%
- A 1.9 Essen-Iepenbos 45%
- A 2.4 Wilgenstruweel 5%

Doelpakketten Subsidieregeling Natuurbeheer (SN):

- Basispakket 6: Struweel
- Basispakket 9: Bos
- Pluspakket 26: Bos met verhoogde natuurwaarde (incl. omvormingspakket)
- Pluspakket 27: Bos met verhoogde natuurwaarde

Aandachtssoort: Echte guldenroede.

Status: PES.

Eigenaar: -

Deelgebied 13 D Bos sluis Born

Beschrijving: Tegen het talud van het Julianakanaal ligt een klein bos dat leefgebied is voor aan bos gebonden vogelsoorten. Er is hier o.a. een grote Roekenkolonie gehuisvest. Door middel van geïntegreerd bosbeheer dient de ontwikkeling gericht te zijn op onderstaande bosdoeltypen.

Provinciale natuurdoeltypen:

- A 1.4 Eiken-Haagbeukenbos 50%
- A 1.9 Essen-Iepenbos 45%
- A 2.4 Wilgenstruweel 5%

Doelpakketten Subsidieregeling Natuurbeheer (SN):

- Basispakket 6: Struweel
- Basispakket 9: Bos
- Pluspakket 26: Bos met verhoogde natuurwaarde (incl. omvormingspakket)
- Pluspakket 27: Bos met verhoogde natuurwaarde

Aandachtssoort: Nachtegaal, Roek.

Status: PES.

Eigenaar: Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, gemeente Sittard-Geleen (allen deels).

Deelgebied 14 D Bosaanplant Roosteren

Beschrijving: Deze jonge aanplant ten westen van de kern van Roosteren kan zich ontwikkelen tot een bos met open plekken erin, dat fungeert als uitloophouding voor de inwoners van

Roosteren. Wellicht kan dit bos worden toegevoegd aan de grote begrazingseenheid van het Rivierpark.

Provinciale natuurdoeltypen:

- C1 Ecologisch waardevolle parkbos en stadspark met
 - A 1.9 Essen-Iepenbos 80%
 - A 2.4 Wilgenstruweel 10%
 - A 5.5.1 Kamgrasweide 5%
 - A 7.1 Droge ruigte 5%

Doelpakketten Subsidieregeling Natuurbeheer (SN):

- Basispakket 4: (Half)natuurlijk grasland
- Basispakket 6: Struweel
- Basispakket 9: Bos
- Pluspakket 18: Droog soortenrijk grasland
- Pluspakket 26: Bos met verhoogde natuurwaarde (incl. omvormingspakket)
- Pluspakket 27: Bos met verhoogde natuurwaarde

Toelichting op de doelpakketten: Dit deelgebied valt buiten de PES, hier zijn geen mogelijkheden voor inrichtingssubsidie, wel voor beheerssubsidie. Dit deelgebied is eigendom van de Waterleiding Maatschappij Limburg die zelf niet in aanmerking komt voor een vergoeding vanuit de subsidieregelingen. Pachtters met een meerjarig contract komen wel in aanmerking voor beheerssubsidie.

Aandachtsoort: Moeslook.

Status: -

Eigenaar: Waterleiding Maatschappij Limburg.

Deelgebied 15 Gb Voulwames

Beschrijving: Ten zuiden van het gehucht Voulwames bevindt zich een aantal extensief benutte hoogstamboomgaarden met in de randen plantensoorten kenmerkend voor weinig bemeste graslanden. In dit deelgebied kunnen op vrijwillige basis beheersovereenkomsten worden gesloten. Dit beheersgebied is onderdeel van de PES en ruim 1 ha groot.

Provinciale natuurdoeltypen:

- B 3 Droog kruidenrijk grasland 60%
- B 6.7 Ecologisch waardevolle hagen en knobomen 10%
- B 6.9 Ecologisch waardevolle boomgaarden 40%

Toelichting op de natuurdoeltypen: Natuurdoeltype B 6.7 kan gerealiseerd worden binnen de oppervlakten van de overige doeltypen, vandaar dat het totaal de 100% overstijgt.

Doelpakketten Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN):

- Beheerspakket 1: Ontwikkeling kruidenrijk grasland (B 3)
- Beheerspakket 2: Instandhouding kruidenrijk grasland (B 3)
- Beheerspakket 3: Bont hooiland (B 3)
- Beheerspakket 4: Bonte hooiweide (B 3)
- Beheerspakket 5: Kruidenrijk weiland (B 3)
- Beheerspakket 6: Bont weiland (B 3)
- Landschapspakket 56: Knip- en scheerheg (B 6.7)
- Landschapspakket 57: Struweelhaag (B 6.7)
- Landschapspakket 58: Knobomenrij (B 6.7)
- Landschapspakket 60: Hoogstamboomgaard (B 6.9)

Aandachtsoort: Steenuil.

Status: PES, B.

Eigenaar: -

7.5 Voorstellen tot wijziging bestaande RBON-gebieden

Binnen de begrenzing van het Natuurgebiedsplan Grensmaas bevinden zich vier eerder begrensde beheers- en reservaatgebieden. Deze gebieden zijn in het Beheersplan Maasdal, vastgesteld door Gedeputeerde Staten in juli 1991, aangewezen om de natuur- en landschapswaarden te behouden en versterken. Zie de kaarten in onderdeel 3 van deel C voor de begrenzingen van deze gebieden. In deze paragraaf wordt op een rij gezet wat er met deze bestaande RBON-aanwijzingen gaat gebeuren nu het Plan Grensmaas uitgevoerd gaat worden.

1. Borgharen en Maaseiland (Bosscherveld)

In dit deelgebied zijn gronden aangewezen als beheers- en als reservaatgebied. Voor een deel valt het aangewezen beheersgebied buiten de begrenzing van het Natuurgebiedsplan Grensmaas. De beheersgronden langs de Bosscherweg behoren tot Stimuleringsplan Zuid-Limburg-Zuid (deelgebied 4.01 Gb) en zijn gehandhaafd als beheersgebied. De overige beheers- en reservaatgronden liggen in een gebied dat in het project Grensmaas vergraven gaat worden. Door de werkzaamheden die hier gaan plaatsvinden zal het karakter van het gebied veranderen. Handhaven van de beheers- en reservaatstatus is niet gewenst en niet zinvol. De af te voeren hectaren zullen worden ingezet in het ruime jas beheersgebied (deelgebied 2 Rj) en als Nieuwe natuur in het Rivierpark (deelgebied 1 C). De status van de betreffende gebieden komt te vervallen op het moment dat dit Natuurgebiedsplan definitief van kracht wordt (planning: oktober 2003).

2. Geulle aan de Maas

In dit deelgebied zijn gronden aangewezen als reservaatgebied. De reservaatgronden liggen in een gebied dat in het project Grensmaas geheel vergraven gaat worden. Door de werkzaamheden die hier gaan plaatsvinden zal het karakter van het gebied veranderen. Handhaven van de reservaatstatus is niet gewenst en niet zinvol. De af te voeren hectaren zullen worden ingezet als Nieuwe natuur in het Rivierpark (deelgebied 1 C). De status van de reservaatgebieden komt te vervallen op het moment dat dit Natuurgebiedsplan definitief van kracht wordt (planning: oktober 2003).

3. Kingbeek – zuid

In dit deelgebied zijn gronden aangewezen als beheers- en als reservaatgebied. Aan de aanwijzing als reservaatgrond verandert niets. Deze percelen zijn in dit plan opgenomen als deelgebied 9 C. Het perceel met een beheersstatus zal worden omgezet van een 1:1 begrenzing in een ruime jas begrenzing en worden toegevoegd aan deelgebied 2 Rj zodat het aangaan van beheersovereenkomsten hier mogelijk blijft. Deze omzetting vindt plaats op het moment dat dit Natuurgebiedsplan definitief van kracht wordt (planning: oktober 2003).

4. Vissersweert

In dit deelgebied zijn gronden aangewezen als beheers- en als reservaatgebied. De beheers- en reservaatgronden liggen in een gebied dat in het project Grensmaas geheel vergraven gaat worden. Door de werkzaamheden die hier gaan plaatsvinden zal het karakter van het gebied veranderen. Handhaven van de beheers- en reservaatstatus is niet gewenst en niet zinvol. De af te voeren hectaren zullen worden ingezet in het ruime jas beheersgebied (deelgebied 2 Rj) en als Nieuwe natuur in het Rivierpark (deelgebied 1 C). De status van de betreffende gebieden komt te vervallen op het moment dat dit Natuurgebiedsplan definitief van kracht wordt (planning: oktober 2003).

8 BEHEER RIVIERPARK GRENSMAAS

In het onderstaande wordt beknopt ingegaan op enkele inrichtings- en beheersaspecten voor het Rivierpark Grensmaas (deelgebied 1 C). Voor uitgebreidere informatie wordt verwezen naar de Ecologische Beheervisie Grensmaas (1996), het Integraal Beheerplan proefproject Meers

(eindconcept juni 2002) en de POL-aanvulling Grensmaas (2003). Een gedetailleerde uitwerking van het beheer is voorzien in het nog niet voltooide Integraal Beheerplan Grensmaas.

8.1 Uitgangspunten voor beheer

Het uitgangspunt voor het beheer van het Rivierpark Grensmaas is de duurzame ontwikkeling en instandhouding van een zo natuurlijk mogelijke grindrivier. Centraal staan het toelaten en stimuleren van rivierkundige en ecologische processen en een zo hoog mogelijke graad van zelfregulatie. Hierbij gelden uiteraard de voorwaarden die gesteld worden vanwege beperking van de wateroverlast en bescherming van de infrastructuur. Voor de ontwikkeling van het Rivierpark is het van belang dat er sprake is van eenvormig beheer in een groot aaneengesloten rivierlandschap. Uit voorbeeldprojecten elders is gebleken dat de gestelde natuurdoelen optimaal worden bereikt met behulp van natuurlijke begrazing. In relatie met het rivierbeheer is het ecologisch en financieel de beste keuze om het beheer in het Rivierpark te laten uitvoeren door natuurorganisaties.

Ten aanzien van het **rivierbeheer** geldt dat het winter- en zomerbed zodanig worden beheerd dat het beschermingsniveau tegen hoogwater wordt gerealiseerd en gehandhaafd. Dit betekent dat Rijkswaterstaat in voorkomende gevallen aangeeft dat er hydraulische compensatie (verwijderen van sediment of begroeiing) nodig is. Als verantwoordelijken voor het beheer zullen de natuurorganisaties, in samenspraak met de verantwoordelijke overheden en andere betrokken partijen, de noodzakelijke ingrepen uitvoeren om de afvoercapaciteit voor water, ijs en sediment te waarborgen. Bij deze ingrepen mag geen grind uit het Grensmaasgebied verwijderd worden, omdat de hoeveelheid grind die de rivier kan gebruiken voor landschapsvormende processen na afloop van de grindwinning gering is. Het beheer dient zoveel mogelijk te gebeuren op een manier die aansluit bij het gedrag en het karakter van de rivier. In een natuurlijke, meanderende situatie ruimt een rivier af en toe zelf begroeiing en afzettingen op waarna de ontwikkeling vanuit een kale pionierssituatie opnieuw begint. Indien dit proces van cyclische verjonging door menselijk beheer wordt uitgevoerd, kunnen de belangen van veiligheid voor hoogwater en natuurontwikkeling gecombineerd worden. Daarnaast wordt de rivier zodanig beheerd dat bestaande bebouwing en infrastructuur geen schade ondervinden van erosie en sedimentatie. De bestaande en aan te leggen oeververdedigingen vallen onder de verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat. Het beheer van deze objecten dient zo natuurvriendelijk mogelijk plaats te vinden.

Een ander belangrijk uitgangspunt voor het rivierbeheer is dat de afvoer zodanig wordt gereguleerd dat een zo natuurlijk mogelijk verloop van de waterstanden wordt gerealiseerd. Dit betekent onder andere dat dood hout niet uit de Grensmaas verwijderd hoeft te worden, indien dit niet te zeer belemmerend is voor de waterafvoer. Het beleid is er op gericht de verspreiding van zwerfvuil zo veel mogelijk te voorkomen en verminderen.

Voor het **ecologisch beheer** geldt het uitgangspunt van een spontane ontwikkeling van levensgemeenschappen en een spontane vestiging van planten en dieren. (Her-)introductions van soorten worden in beginsel niet toegepast, met uitzondering van de grote grazers ten behoeve van natuurlijke begrazing. Herintroductie van andere soorten die een sleutelrol vervullen in de ecologische processen (bv. de bever), kan in sommige gevallen worden overwogen. Bij het beheer van het Grensmaasgebied wordt het principe van natuurlijke begrazing toegepast. Paarden en runderen hebben een vormende en selecterende invloed op de vegetatieontwikkeling en vergroten de biodiversiteit. Bovendien leidt begrazing tot een beheersing van de bosontwikkeling, hetgeen belangrijk is om de gewenste waterafvoer te garanderen. Aanvullend op de begrazing zal de hoeveelheid en de ontwikkeling van bos gecontroleerd dienen te worden door de beherende instanties. De gewenste begrazingsdichtheid zal worden bepaald aan de hand van de hoeveelheid effectief begraasbare oppervlakte, de plantaardige productie van het terrein en de gewenste hoeveelheid bos. Op grond van ervaringen elders in het Nederlandse rivierengebied kan grofweg worden uitgegaan van 1 volwassen dier per 3-5 ha. Bij uitzondering kan actief worden ingegrepen in de omvang van

populaties. In principe vindt geen jacht plaats. Alleen bij calamiteiten, belangrijke landbouwschade en ten behoeve van veiligheid van kaden en dijken kan ingrijpen noodzakelijk zijn, indien andere maatregelen geen soelaas bieden. Dit is de verantwoordelijkheid van de beherende organisatie die als jachthouder aanspreekbaar is voor wildschade. Hetzelfde geldt ten aanzien van het beheer van vispopulaties. Uitgangspunt is een zo natuurlijk mogelijk visbestand waarbij uitzetacties ten behoeve van de sportvisserij ongewenst zijn. Een grote aaneengesloten beheerseenheid bevordert de zelfregulatie van het ecosysteem en de in- en externe migratiemogelijkheden. Tevens worden betere kansen geboden aan soorten die afhankelijk zijn van grote arealen en aan plant- en diersoorten om gezonde populaties op te bouwen. Dit is de reden dat er geen opdelingen worden gemaakt binnen het Rivierpark Grensmaas, de kades bij het beheer betrokken worden en dat er zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht met omliggende natuurterreinen in Nederland en Vlaanderen.

8.2 Organisatie van het beheer

De gewenste integratie van rivier- en ecologisch beheer stelt bepaalde eisen aan de organisatie van het beheer. Een gezamenlijke aanpak tussen de verschillende verantwoordelijke partijen is een vereiste. Er ontstaat dan ook een beheerstructuur die, vanuit de verantwoordelijkheden van elke betrokken partij, leidt tot één integraal beheer van het Rivierpark Grensmaas. Hierbij kan worden geleerd van het beheersplan van het proefproject Meers. De volgende organisaties dienen bij het beheer te worden betrokken:

- Vereniging Natuurmonumenten voor het beheer van natuurgebied.
- Staatsbosbeheer voor het beheer van natuurgebied.
- Rijkswaterstaat voor het rivierbeheer.
- Waterschap Roer en Overmaas voor het beheer van kades en beken.
- Zuiveringschap Limburg voor het waterkwaliteitsbeheer.
- Waterleiding Maatschappij Limburg voor het beheer van het waterwingebied Roosteren.
- Overige partijen; gemeenten, Vlaamse organisaties en overheden, organisaties op het gebied van natuureducatie (bv CNME), agrariërs en vrijwilligers(-organisaties) voor diverse bijdragen.

Voor de organisatie van het beheer wordt in de POL-aanvulling Grensmaas een 'Samenwerkingsverband Beheer Rivierpark Grensmaas' voorgesteld. Voor de taken van dit samenwerkingsverband wordt verwezen naar de POL-aanvulling Grensmaas. Eén en ander dient formeel geregeld te worden in een overeenkomst tussen de betrokken partijen.

DEEL B

INHOUD DEEL B BIJLAGEN

1 LITERATUUR

2 AFKORTINGENLIJST

3 BEGRIPPENLIJST

4 BIOTOOPBESCHRIJVINGEN AANDACHTSSOORTEN

5 NATUURDOELTYPEN PROVINCIE LIMBURG

6 VERTAALTABEL LIMBURGSE NAAR LANDELIJKE NATUURDOELTYPEN

7 VERTAALTABEL NATUURDOELTYPEN IN DOELPAKKETTEN

7.1 Subsidieregeling Natuurbeheer 2000 (SN)

7.2 Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN)

8 OVERZICHTSTABEL NATUURDOELTYPEN / NATUURDOELPAKKETTEN

1 LITERATUUR

Hieronder wordt een overzicht gegeven van enkele belangrijke bronnen en literatuur die gebruikt zijn voor het opstellen van het natuurgebiedsplan. Het betreft met name de plannen die gebruikt zijn voor de beschrijving en de status van de deelgebieden. De lijst is niet uitputtend.

- **Aggenbach, drs. C.J.S., e.a.**, "Onderzoek naar de gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie in de hydrologisch gevoelige natuurgebieden in de provincie Limburg", KIWA, afdeling Waterwinning en waterbeheer, Nieuwegein, november, 1995.
- **Akkermans, R.W., R.A.J. Pahlplatz & K. Veling**, "Dagvlinders in Limburg", Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht, 2001.
- **Bakker, P. & A. van der Berg**, "Beschermingsplan Akkerplanten", Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 's Gravenhage, 2000.
- **Bal, D., e.a.**, "Handboek Natuurdoeltypen", Expertisecentrum LNV, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Wageningen, 2001.
- **Broek van den, ir. J.M.M.**, "De bodem van Limburg, Toelichting bij de bodemkaart van Nederland, schaal 1:200.000", Stichting voor de Bodemkartering, Wageningen.
- **Blink, E.N.**, "Atlas van de Zuid-Limburgse Flora 1980-1996", Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht, 1997.
- **Buggenum, H.J.M. van**, "Morfologische beoordeling van de Zuid-Limburgse beken", Waterschap Roer en Overmaas, Sittard, 2000.
- **Bugter, R.**, "Versnippering van fauna-leefgebieden door Rijks- en Provinciale wegen in Limburg, Een inventarisatie van knelpunten voor de Limburgse fauna", Bureau Natuurbalans, Nijmegen, 1993.
- **Coelen, J. van der**, "Verspreiding en Ecologie van Amfibieën en Reptielen in Limburg", Maastricht, 1992.
- **Coelen, J.E.M. van der & B. Graatsma (red.)**, "Natuurontwikkeling zuidelijk Maasdal", Natuurhistorisch Maandblad Themanummer juni/juli 1995, Maastricht, 1995.
- **Cortenraad J., T. Mulder**, "Actualisering van de lijst van bedreigde planten in Limburg", Natuurhistorisch Maandblad, jaargang 87, Maastricht, juli 1998.
- **Crombaghs, B.H.J.M., R.W. Akkermans, R.E.M.B. Gubbels & G. Hoogerwerf**, "Vissen in Limburgse beken. De verspreiding en ecologie van vissen in stromende wateren in Limburg", Maastricht, 2000.
- **Dijkstra, V.**, "Belangrijke zoogdiergebieden in Nederland", VZZ, Utrecht, 1997.
- **Gonggrijp, G.P.**, Gea-objecten van Limburg, Rijksdienst voor Natuurbeheer, Leersum, 1986
- **IWACO**, Waterstreefbeelden en Watersysteemverkenningen Provincie Limburg, Maastricht, 2000.
- **Kapsenberg, F.P.**, Bosbeleid Limburg, Onderzoek waardevolle bossen, Een onderzoek met betrekking tot natuurwaarden in de Limburgse bossen naar aanleiding van de door de rijksoverheid geselecteerde A-locaties Bos in Limburg, Gedeputeerde Staten van Limburg, Maastricht, 1999.
- **Kurstjens, G. & Weide, M. van der**, "Broedvogelinventarisatie Zuidelijk Maasdal 2000", SOVON-Informatieopdracht 2001/03, Beek-Ubbergen, 2001.
- **Kurstjens, G.**, Bevers in Limburgse beekdalen?, NatuurHistorisch Maandblad, jaargang 88: 197-191, juli 1999.
- **Maaswerken De, M, de la Haye**, "Omgaan met natuurwetten en -richtlijnen in het Grensmaasproject", DLB 2000/25753, Maastricht, 2000.
- **Mars, H. de, C.R. van Gool & C. van Tijen**, "Ecohydrologische atlas Limburg 1989 - 1996", Provincie Limburg, Maastricht, IWACO, 's Hertogenbosch, Universiteit Utrecht, Vakgroep Milieukunde, Utrecht, 1997.
- **Mesters, C. en Meertens, H.**, KIWA, "Begrazing Waterwingebied Roosteren, Monitoring effecten: nulsituatie", in opdracht van WML, Nieuwegein, 1999.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij**, "Structuurschema Groene Ruimte", Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 's Gravenhage, 1992.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij**, "Herstelplan leefgebieden Patrijs", Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 's Gravenhage, 1991.

- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Consulentschap NBLF Limburg**, "Dassenbeschermingsplan Limburg, deel III, geactualiseerde kaarten van het leefgebied van de Das (Meles meles), Roermond, juli 1993.
- **Natuurhistorisch Genootschap** in Limburg, "Beken en Beekdalen in Zuid-Limburg De betekenis van de zuidlimburgse beken en beekdalen voor natuur, landschap en cultuurhistorie, nu en in de toekomst", Reeks XXXVII, aflevering 1, Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, Maastricht, 1990.
- **Projectbureau Grensmaas**, Peters, B., "Ecologische beheervisie Grensmaas", Maastricht, 1996.
- **Provincie Limburg**, "Provinciaal Omgevingsplan Limburg, Liefde voor Limburg", Provinciale Staten, Maastricht, 2001.
- **Provincie Limburg**, "Nota Natuur en Landschap 2000-2010, Een kader voor samenwerking en tijdige realisatie van natuurdoelen", Provinciale Staten, Maastricht, 1999.
- **Provincie Limburg**, "Uitvoeringsplan Nota Natuur en Landschap 2000-2010", Gedeputeerde Staten, Maastricht, 1999.
- **Provincie Limburg**, "Handboek Streefbeelden voor Natuur en Water in Limburg", Natuurbalans-Limes Divergens, Nijmegen, i.o.v. provincie Limburg, Maastricht, 2002.
- **Provincie Limburg, Bureau Grondwater**, "Plan van aanpak verdroging 1996-1998", Maastricht 1996.
- **Provincie Limburg**, "Evaluatie en actualisering Waterhuishoudingsplan Limburg, 1991-1995", Maastricht, 1995.
- **Provincie Limburg**, "Provinciaal Waterhuishoudingsplan 1991-1995, Water in balans", Maastricht, 1991.
- **Provincie Limburg**, "Bosnota", Maastricht, 1998.
- **Provincie Limburg**, "De broedvogels van Roerstreek en Grensmaas, Avifaunakartering Limburg Deelgebied V", Maastricht, 1994.
- **Provincie Limburg**, "Streekplan Grensmaas", Projectorganisatie De Maaswerken, Maastricht, 1998.
- **Provincie Limburg**, "MER Grensmaas", Projectorganisatie De Maaswerken, Maastricht, 1998.
- **Provincie Limburg**, "Startnotitie m.e.r. Grensmaas", Projectorganisatie De Maaswerken, Maastricht, 2002.
- **Provincie Limburg**, "Ontwerp POL-aanvulling Grensmaas", Projectorganisatie De Maaswerken, Maastricht, 2002.
- **Provincie Limburg**, "Eindplan Grensmaas", Projectorganisatie De Maaswerken, Maastricht, 2001.
- **Provinciaal Overleg Landinrichting en Natuur Limburg**, "Beheersplan Maasdal", Maastricht, 1991.
- **Roos, S. e.a.** "Ecologische netwerkanalyse Grensmaas op basis van het Ruw Ontwerp, Alterra i.o.v. De Maaswerken, Wageningen, 2000.
- **Stichting voor Bodemkartering**, "Bodemkaart van Nederland Schaal 1:50.000, Toelichting bij de kaartbladen, Wageningen, 1972.
- **Staal, E., e.a.**, "Uit en Thuisboek, Op stap in fraaie terreinen in Limburg. Een kennismaking met het werk van het Limburgs Landschap", Stichting het Limburgs Landschap, Arcen 1996.
- **Vandenbussche, V. e.a.**, "Verkennde ecologische gebiedsvisie voor het rivierbed van de Grensmaas", rapport van het Instituut voor Natuurbehoud, Brussel, 2001.
- **Veling, K.**, "Herstelplan dagvlinders 1999-2002", De vlinderstichting, Wageningen, 1999.
- **Wallis de Vries, M.F.**, "Beschermingsplan Veldparelmoervlinder 2001-2005", Rapport VS2000.018, De vlinderstichting, Wageningen, 2000.
- **Weeda, E.J., e.a.**, "Atlas van Plantengemeenschappen in Nederland", KNNV Uitgeverij, Utrecht, 2000.
- **Werf, S. van der**, "Natuurbehoud in Nederland, deel 5, Bosgemeenschappen", Pudoc, Wageningen, 1995.
- **Wolters-Noordhoff Atlasproducties**, "Grote Historische Provincie Atlas, Limburg 1837-1844, schaal 1:25.000", Groningen, 1992.

2 AFKORTINGENLIJST

A-loc	A-locatie bos conform LNV-selectie
A-wrd	A-locatiewaardig bos
B	Beheersgebied
Bbg	Bodembeschermingsgebied
Bbo	Beschikking beheersovereenkomst 1983 (later Rbon)
DLG	Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van LNV)
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
EWHP (A & B)	Gebieden aan verdroging onderhevig (A = prioritair, B = gevoelig)
Gbg	Grondwaterbeschermingsgebied
GS	Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg
IKL	Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen
Habr	EU-Habitatrichtlijn-gebied (nog niet definitief)
Hy-b	Hydrologische bufferzone
In-g	Intrekgebied
Kgr	Kalkgraslandrapport
LASER	Landelijke Service bij Regelingen (LNV-uitvoeringsdienst)
LI	Landinrichting
LL	Stichting het Limburgs Landschap
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
N	Natuurontwikkelingsproject
Nbw	Beschermde natuurmonument volgens Natuurbeschermingswet
NH3-A	A-gebied provinciaal ammoniakreductie beleid
NH3-B	B-gebied provinciaal ammoniakreductie beleid
NM	Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten
NSW	Landgoed gerangschikt onder Natuurschoonwet
O-wrd	Overige waardevolle bossen
PB	Programma Beheer
PCOL	Provinciale Commissie Omgevingsplannen Limburg
PES	Provinciale Ecologische Structuur
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
R	Reservaatsgebied
Rbo	Regeling beheersovereenkomsten 1988 of 1993
Rbon	Regeling beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling
Rvk	Ruilverkaveling
SAN	Subsidiereregeling Agrarisch Natuurbeheer
SBB	Staatsbosbeheer
SBL	Regeling stimulering bosuitbreiding op landbouwgronden
SBNL	Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied
SEF	Waterloop met een Specifiek Ecologische Functie
SGR (2)	Structuurschema Groene Ruimte (tweede)
SN	Subsidiereregeling Natuurbeheer
SPA	Specially Protected Area (EU-Vogelrichtlijn)
St-g	Stiltegebied
WML	Waterleiding Maatschappij Limburg
WRO	Waterschap Roer en Overmaas
Ww	Waterwingebied

3 BEGRIPPENLIJST

BEGRIP	OMSCHRIJVING
Aandachtssoort	Plant- of diersoort waarvan de aanwezigheid indicatief is voor de kwaliteit van de leefomgeving en die extra bescherming behoeft. Meestal is de soort zeldzaam of bedreigd. Deze soorten worden ook wel doelsoorten, prioritaire soorten of Rode lijstsoorten genoemd.
Aankoopgebied	Gebied waarbinnen DLG grond kan aankopen t.b.v. natuurdoelstellingen. Voor Limburg betreft dit de hele provincie.
Actieprogramma	Een uitwerkingsprogramma gekoppeld aan het natuurgebiedsplan waarin de realisering van de natuurdoelen is uitgewerkt met bijbehorende financiering en actoren.
Beheersgebied	Een gebied met agrarische functie waar een overeenkomst kan worden afgesloten met de overheid over het beheer van natuur en landschap binnen de agrarische bedrijfsvoering.
Beheerspakket	Een combinatie van planten- en diersoorten en/of gebiedskenmerken die in een terrein voorkomen en daaraan gekoppelde beheersvoorschriften.
Beheerssubsidie	Een subsidie om een beheerspakket te ontwikkelen of in stand te houden.
Begrenzingsplan	Een plan met kaarten waarop is aangegeven welke gebieden zijn begrensd als natuurontwikkelings-, reservaat- en beheersgebied (onder de voormalige Rbon, vervalt met PB en het vaststellen van het natuurgebiedsplan).
Bergboerenregeling	"Richtlijn betreffende de landbouw in berggebieden en sommige probleemgebieden." Bedoeld ter ondersteuning van agrariërs die leven in moeilijk te bewerken (probleem)gebieden. Van de overheid ontvangt een agrariër een vergoeding als hij een natuurlijke handicap accepteert.
Doelmatigheidstoets	Een controle door DLG (en LASER) bij de besluitvorming over de subsidieverlening om te bezien of een SAN/SN-pakket aansluit op de ontwikkeling van een natuurdoeltype.
Doelpakket	Een basis- of pluspakket van de SAN/SN.
Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	Samenhangend netwerk van natuurgebieden, bestaande uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingszones. De EHS op landelijk niveau is vertaald in de PES op provinciaal niveau.
Gea-object	Belangrijk geologisch, bodemkundig of archeologisch object.
Geïntegreerd bosbeheer (gbb)	Methode van bosmanagement waarbij kleine ingrepen (zoals het selectief weghalen van bomen) de natuurlijke processen bevorderen en natuurwaarden doen stijgen.
Inrichtingssubsidie	Een subsidie bedoeld om fysieke maatregelen (deels) te financieren waardoor het terrein in aanmerking kan komen voor een beheers- of landschapspakket. Bijv. het graven van een poel.
Kerngebied	Grote natuurgebieden van (inter)nationaal belang, zoals bestaande natuurterreinen, landgoederen, Nationale Parken en Waardevolle Cultuurlandschappen (WCL's).
Landschapsgebiedsplan	Plan waarin de mogelijkheden voor landschapsonderhoud, -herstel en -aanleg van landschapselementen wordt aangegeven buiten de beheers- en natuurgebieden.
Landschapspakket	Een combinatie van in een terrein voorkomende landschapselementen en beheersvoorschriften.
Landschapssubsidie	Subsidie om landschapselementen in stand te houden. Voor iedere landschapselementtype is er een passend landschapspakket.

Natuurdoeltype	En kenmerkend en samenhangend geheel van vegetatie, flora en fauna, dat tot ontwikkeling komt onder specifieke milieuomstandigheden en dankzij bepaalde inrichtings- en beheersmaatregelen.
Natuurgebied	Gebied dat als natuurgebied is begrensd in een natuurgebiedsplan. Het betreft bestaande bos- en natuurgebieden en agrarische gronden die op grond van vastgesteld beleid op termijn een natuurfunctie krijgen.
Natuurgebiedsplan	Een plan waarin natuurgebieden worden begrensd en beschreven. Zo wordt de doelstelling voor natuur en bos beschreven met bijbehorende pakketten en oppervlaktes (quota).
Natuurlijke handicap	Landschappelijk omstandigheid die agrarische bedrijfsvoering bemoeilijkt. Bijv. veel reliëf en slechte drainage.
Natuurontwikkelingsgebied	Een gebied die thans een andere functie dan natuur vervult maar dat zich leent voor het ontwikkelen van nieuwe natuur.
Nieuwe natuur	Natuurgebieden (voormalig natuurontwikkelingsprojecten- en reservaatgebieden). Op de natuurgebiedsplankaart weergegeven als legenda-categorie "C".
Overgangsbeheer	De mogelijkheid om in reservaatgebieden een beheersovereenkomst af te sluiten op basis van de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN).
Provinciale Ecologische Structuur (PES)	Bos- en natuurgebieden, ecologische ontwikkelings- en verbindingzones, hamsterkernleefgebieden, beschermde- en staatsmonumenten, speciale beschermingszones (Vogelrichtlijn) en beken met een Specifieke Ecologische Functie.
Reservaatgebied	Een gebied waar een agrariër een overeenkomst kan afsluiten met de overheid over het opnemen van het beheer van natuur en landschap in de bedrijfsvoering. Het agrarische perceel gaat op den duur over in het beheer van een terreinbeherende natuurbeschermingsorganisatie.
Rode lijst (RL)	Lijst van de in Limburg bedreigde planten.
Ruime jas beheersgebied	Zoekgebied, dat enkele malen groter is dan het quotum te sluiten beheersovereenkomsten voor dat gebied. Deze gebieden zijn in tegenstelling tot natuurgebieden niet concreet begrensd.
SAN/SN-pakket	Landschapspakketten en beheerspakketten uit de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer en Subsidieregeling Natuurbeheer.

4 BIOTOOPBESCHRIJVINGEN AANDACHTSSOORTEN

In deze bijlage zijn korte biotoopbeschrijvingen, zoals die gelden voor het Grensmaasgebied, opgenomen van de aandachtssorten die genoemd worden bij de beschrijvingen van de deelgebieden in hoofdstuk 7.

Bever	In bossen langs beken, rivieren, oude beddingen en meren. Soms open landschap of moeras, waterdiepte van 50 cm is vereist.
Beemdkroon	Op zonnige, grazige plaatsen met zand, leem, krijt en löss.
Blauwe waterereprijs	Aan oevers, in ondiep water en op drooggevalen plaatsen op min of meer voedselrijke, niet zure, meestal niet of weinig beschaduwde zand- en kleigrond.
Echte guldenroede	Op vrij droge tot vrij vochtige, zwak zure, lemige grond in lichte loofbossen en aan bosranden.
Forel	Snelstromende heuvellandbeken en kleine rivieren met koel, zuurstofrijk water en veel abiotische diversiteit.
Gele anemoon	Op vochtige, voedselrijke, vaak kalkhoudende grond in loofbossen en hakhout, na kaplang standhoudend op bermen en dijken.
Harige ratelaar	Op vrij vochtige, kalk- en stikstofrijke grond op grazige hellingen.
Kleine plevier	Langs ondiepe zoetwaterplassen, broedt op rivieroevers, zandvlakten en afgravingen, in buurt van open water.
Alpenwatersalamander	Beken, oude riviermeanders, poelen en kwelsituaties vooral langs bossen, heggen, struwelen of in broekbosjes.
Kruidvlier	Op humus-, vocht- en kalkhoudende, stikstofrijke bodem op löss, klei, leem en krijtverweringsgronden in bermen, graften, dijken, bosranden en kapvlakten.
Laatvlieger	Jaagt in afwisselende biotopen, langs bosranden en -paden, boven water en rond lantaarnpalen. (Winter)verblijf in gebouwen.
Maretak	Parasiet, vooral op takken van populier en fruitbomen.
Moeslook	Op matig droge, kalkrijke en humushoudende, stikstofrijke bodem op zand, zandige klei en krijt, langs struweel, hakhoutbosjes, dijkellingen, graften en wegbermen, vaak tussen hoog gras.
Nachtegaal	In gemengd vochtig loofbos met rijke ondergroei van struiken en hoogopgaande kruiden, dichte houtwallen.
Paarbladig goudveil	In bronnen en beekjes in schaduw van Zwarte els.
Patrijs	In landbouwgebied met niet te grootschalige akkers, met heggen, niet te vochtige graslanden, ruige overhoekjes en randen met ruigtekruiden.
Rivierdonderpad	Structuurrijke, (half)natuurlijke snelstromende beek of rivier met koel en zuurstofrijk water met een goed kwaliteit.
Roek	In hoogopgaande bossen (bosjes) in een afwisselend cultuurlandschap met voldoende (oudere) weilanden.
Steenuil	In kleinschalig agrarisch landschap met knotwilgen, graslanden, hoogstamfruitbomen en erf- en laanbeplantingen.
Veldparelmoervlinder	In laag-productieve, rijk gestructureerde, bloemrijke vegetaties en een mozaïek van grasland, struweel en bos.
Vlottende waterranonkel	In vrij snel stromend voedselrijk water.
IJsvogel	Opstaande oevers van sloten, beken, plassen en vijvers met verticale wand als broedplaats en overhangende takken.
Zalm	Heldere, schone, zuurstofrijke natuurlijke beken en rivieren.
Zwartblauwe rapunzel	Op vochtige, voedselrijke grond in loofbossen en graslanden op hellingen, in beekdalen, ook aan slootkanten.
Zwarte populier	Op vochtige, voedselrijke grond in bossen langs rivieren.

5 NATUURDOELTYPEN PROVINCIE LIMBURG

In deze bijlage is een lijst met de in dit plan gehanteerde natuurdoeltypen opgenomen. Deze natuurdoeltypen worden in het Handboek Streefbeeld en voor Natuur en Water in Limburg (2002) uitgebreid beschreven. Tevens worden daarbij de doelsoorten aangegeven.

De hoofdingeling van de doeltypen is gebaseerd op de beïnvloeding van het natuurdoeltype door directe of indirecte menselijke activiteiten en luidt als volgt:

A. Natuurdoeltypen van natuurgebieden en de multifunctionele bossen

Natuurdoeltypen waarbij de invloed van menselijke activiteiten varieert van (bijna) afwezig tot in beperkte mate bepalend voor het functioneren van het ecosysteem en het optreden van de doelsoorten.

B. Natuurdoeltypen van het agrarisch cultuurlandschap

Bij deze natuurdoeltypen is de invloed van menselijke activiteiten in sterke mate bepalend voor ontstaan en functioneren van het ecosysteem en het optreden van de doelsoorten.

C. Natuurdoeltypen van het stedelijk gebied en de infrastructuur

Hierbij is de invloed van menselijke activiteiten wisselend, maar over het algemeen in sterke mate bepalend voor ontstaan en functioneren van het ecosysteem en het optreden van de doelsoorten.

VERKORTE LIJST LIMBURGSE NATUURDOELTYPEN

A Natuurdoeltypen van het landelijk gebied

A 1 Bossen

- A 1.1 Wintereiken-Beukenbos.
- A 1.2 Parelgras-Beukenbos.
- A 1.3 Bronbos.
- A 1.4 Eiken-Haagbeukenbos.
- A 1.5 Berken-Zomereikenbos.
- A 1.6 Vogelkers-Essenbos.
- A 1.7 Elzenbroekbos.
- A 1.8 Berkenbroekbos.
- A 1.9 Essen-Iepenbos (waaronder Hardhoutooibos).
- A 1.10 Zwarte populieren-Wilgenbos (Zachthoutooibos).

A 2 Struwelen

- A 2.1 Doornstruweel.
- A 2.2 Bremstruweel.
- A 2.3 Gagelstruweel.
- A.2.4 Wilgenstruweel.
- A.2.5 Stroomdalwilgenstruweel.

A 3 Heiden

- A 3.1 Droge heide.
- A 3.2 Vochtige heide.
- A 3.3 Natte heide.

A 4 Hoogveen

A 5 Graslanden

- A 5.1 Kalkgrasland.
- A 5.2 Lössschraalgrasland.
- A 5.3 Heischraalgrasland.
- A 5.4 Zandschraalgrasland.
- A 5.5 Matig voedselrijke graslanden.
 - A 5.5.1 Kamgrasweide.
 - A 5.5.2 Glanshaverhooiland.
- A 5.6 Dotterbloemgrasland.
- A 5.7 Natte schraalgraslanden.
 - A 5.7.1 Kleine zeggengrasland (op zure bodem).

A 5.7.2 *Nat kalkschraalgrasland (op basische tot neutrale bodem, dan wel onder invloed van basische kwel).*

- A 5.8 Sikkelklaver-Kruisdistelgrasland.
- A 5.9 Inundatiegrasland.
- A 5.10 Vochtig kruidenrijk grasland.
- A 5.11 Droog kruidenrijk grasland.

A 6 Moerassen

- A 6.1 Kleine zeggenmoeras.
- A 6.2 Kalkmoeras.
- A 6.3 Rietmoeras.
- A 6.4 Grote zeggenmoeras.
- A 6.5 Inundatiemoeras.

A 7 Ruigten

- A 7.1 Droge ruigten.
- A 7.2 Vochtige oeverruigten.
- A 7.3 Droge ruigten op voedselrijke bodem in verbindingzones.

A 8 Wateren

- A 8.1 Heuvellandbeken.
- A 8.2 Terrasbeken.
- A 8.3 Laaglandbeken.
- A 8.4 Rivier.
- A 8.5 Voedselarme plassen.
- A 8.6 Voedselrijke plassen.

A 9 Pioniergemeenschappen

- A 9.1 Pioniergemeenschappen op kalk.
- A 9.2 Pioniergemeenschappen op zand.
 - A 9.2.1 *Pioniergemeenschappen op voedselarm tot matig voedselrijk droog zand.*
 - A 9.2.2 *Pioniergemeenschappen op voedselarm vochtig zand.*
- A 9.3 Pioniergemeenschappen op grind.
- A 9.4 Pioniergemeenschappen op klei.

A 10 Kruidenrijke akkers

- A 10.1 Kruidenrijke akkers op kalkrijke bodem.
- A 10.2 Kruidenrijke akkers op droog kalkarm zand.
- A 10.3 Kruidenrijke akkers op vochtige zware bodem.

B Natuurdoeltypen van het agrarisch cultuurlandschap

B 1 Foerageer- en weidevogelgraslanden.

B 2 Vochtig kruidenrijk grasland.

B 3 Droog kruidenrijk grasland.

B 4 Kruidenrijke akkers.

- B 4.1 Kruidenrijke akkers op kalkrijke bodem.
- B 4.2 Kruidenrijke akkers op droog kalkarm zand.
- B 4.3 Kruidenrijke akkers op vochtige zware bodem.

B 5 Ecologisch waardevolle onderaardse kalksteengroeven.

B 6 Kleine landschapselementen.

- B 6.1 Ecologisch waardevolle houtwallen en -singels.
- B 6.2 Graften.
- B 6.3 Holle wegen.
- B 6.4 Ecologisch waardevolle watergangen en poelen.
- B 6.5 Ecologisch waardevolle bermen en greppels langs wegen.
- B 6.6 Ecologisch waardevolle perceelsranden.
- B 6.7 Ecologisch waardevolle hagen en knotbomen.
- B 6.8 Ecologisch waardevolle dijken.
- B 6.9 Ecologisch waardevolle boomgaarden.

C Natuurdoeltypen van het stedelijk gebied en de infrastructuur

- C 1 Ecologisch waardevolle parkbossen en stadsparken.
- C 2 Ecologisch waardevol stedelijk groen.
- C 3 Ecologisch waardevolle bermen en greppels langs wegen.
- C 4 Ecologisch waardevolle spoorterreinen en spoorlijnen.
- C 5 Ecologisch waardevolle muren.

6 VERTAALTABEL LIMBURGSE NAAR LANDELIJKE NATUURDOELTYPEN

In onderstaande vertaaltabel worden de Limburgse Natuurdoeltypen vertaald naar de natuurdoeltypen uit het Handboek Natuurdoeltypen (Bal *et al.*, 2001). Hierbij is uitgegaan van de natuurdoeltypen van de half-natuurlijke landschappen zoals die omschreven zijn in hoofdstuk 4.3 van het landelijke handboek. In dit hoofdstuk staat ook aangegeven tot welke fysisch geografische regio de natuurdoeltypen vallen. De indeling van de natuurdoeltypen en de vertaling ervan is in onderstaande tabel grotendeels overgenomen.

Limburg is onderverdeeld in drie Fysisch-Geografische regio's, namelijk:

- het Rivierengebied Rv;
- de Hogere zandgronden Hz;
- het Heuvelland Hv.

Tot de fysisch-geografische regio Heuvelland behoren de Zuid-Limburgse plateau-, helling- en beekdalgronden. Het gebied in de omgeving van Brunssum (miocene zandgronden) wordt bij de fysisch-geografische regio Hogere zandgronden gerekend. Tot het rivierengebied wordt het huidige stroomdal van de Maas en haar zijrivieren gerekend. Het overige deel van Limburg valt in de Hogere zandgronden.

De relatie tussen de Limburgse natuurdoeltypen en de landelijke is niet altijd één op één. Indien de vertaling niet duidelijk is te maken staat dit aangegeven met een "-".

BOSSEN

- A 1.1 Wintereiken-Beukenbos (Hz, Rv, Hv)**
3.65 Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden
- A 1.2 Parelgras-Beukenbos (Hv)**
3.65 Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden
- A 1.3 Bronbos (Hz, Hv)**
3.67 Bos van bron en beek
- A 1.4 Eiken-Haagbeukenbos (Hz, Hv)**
3.65 Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden
3.68 Eiken-Haagbeukenbos van het heuvelland
3.69 Eiken-Haagbeukenbos van zandgronden
- A 1.5 Berken-Zomereikenbos (Hz, Hv)**
3.64 Bos van arme zandgronden
- A 1.6 Vogelkers-Essenbos (Hz, Hv)**
3.67 Bos van bron en beek
- A 1.7 Elzenbroekbos (Hz, Rv, Hv)**
3.62 Laagveenbos
- A 1.8 Berkenbroekbos (Hz)**
3.63 Hoogveenbos
- A 1.9 Essen-Iepenbos (Hz, Rv)**
3.61 Ooibos
3.66 Bos van voedselrijke, vochtige grond
- A 1.10 Zwarte populieren-Wilgenbos (Rv)**
3.61 Ooibos

STRUWELLEN EN BEHEERDE BOSSEN

- A 1.1 Wintereiken-Beukenbos (Hz, Rv, Hv)**
3.56 Eikenhakhout en middenbos
- A 1.2 Parelgras-Beukenbos (Hv)**
3.56 Eikenhakhout en middenbos
- A 1.3 Bronbos (Hz, Rv, Hv)**
3.57 Elzen-essenhakhout en middenbos
- A 1.4 Eiken-haagbeukenbos (Hz)**
3.59 Eiken-haagbeukenhakhout en middenbos van zandgronden
- A 1.5 Berken-Zomereikenbos (Hz, Hv)**
3.56 Eikenhakhout en middenbos
- A 1.6 Vogelkers-Essenbos (Hz, Rv, Hv)**
3.57 Elzen-essenhakhout en middenbos
- A 1.7 Elzenbroekbos (Hz, Rv, Hv)**
3.57 Elzen-essenhakhout en middenbos

- A 2.1 Doornstruweel (Rv, Hv)**
3.52 Zoom, mantel en droog struweel van de hogere gronden
3.53 Zoom, mantel en droog struweel van het rivieren- en zeekele gebied
- A 2.2 Bremstruweel (Hz, Hv)**
3.52 Zoom, mantel en droog struweel van de hogere gronden
- A 2.3 Gagelstruweel (Hz)**
3.55 Wilgenstruweel
- A 2.4 Wilgenstruweel (Hz, Rv, Hv)**
3.55 Wilgenstruweel
- A 2.5 Stroomdalwilgenstruweel (Rv)**
3.55 Wilgenstruweel
- A 7.1 Droge ruigten (Rv, Hv)**
3.52 Zoom, mantel en droog struweel van de hogere gronden
3.53 Zoom, mantel en droog struweel van het rivieren- en zeekele gebied

HEIDEN EN HOOGVEEN

- A 3.1 Droge heide (Hz)**
3.45 Droge heide
- A 3.2 Vochtige heide (Hz)**
3.42 Natte heide
- A 3.3 Natte heide (Hz)**
3.42 Natte heide
- A 4 Hoogveen (Hz)**
3.44 Levend hoogveen
- A 5.3 Heischraalgrasland (Hz)**
3.42 Natte heide
3.45 Droge heide
- A 5.4 Zandschraalgrasland (Hz)**
3.45 Droge heide
- A 9.2.1 Pioniergemeenschappen op droog zand (Hz)**
3.45 Droge heide
- A 9.2.2 Pioniergemeenschappen op vochtig zand (Hz)**
3.42 Natte heide

GRASLANDEN

- A 5.1 Kalkgrasland (Hv)**
3.36 Kalkgrasland
- A 5.2 Losschraalgrasland (Hv)**
3.33 Droog schraalgrasland van de hogere gronden
- A 5.3 Heischraalgrasland (Hz, Hv)**
3.33 Droog schraalgrasland van de hogere gronden
- A 5.4 Zandschraalgrasland (Hz, Hv-)**
3.33 Droog schraalgrasland van de hogere gronden
- A 5.5.1 Kamgrasweide (Hz, Rv, Hv)**
3.37 Bloemrijk grasland van het heuvelland
3.38 Bloemrijk grasland van zand- en veengebied
3.39 Bloemrijk grasland van het rivieren- en kleigebied
- A 5.5.2 Glanshaverhooiland (Hz, Rv, Hv)**
3.37 Bloemrijk grasland van het heuvelland
3.38 Bloemrijk grasland van zand- en veengebied
3.39 Bloemrijk grasland van het rivieren- en kleigebied
- A 5.6 Dotterbloemgrasland (Hz, Rv)**
3.30 Dotterbloemgrasland van beekdalen
3.31 Dotterbloemgrasland van veen en klei
- A 5.7.1 Kleine zeggengrasland (Hz, Hv)**
3.29 Nat schraalgrasland
- A 5.7.2 Nat kalkgrasland (Hv)**
3.29 Nat schraalgrasland
- A 5.8 Sikkelklaver-kruisdistelgrasland (Rv)**
3.39 Bloemrijk grasland van het rivieren- en kleigebied
- A 5.9 Inundatiegrasland (Hz, Rv)**
3.32 Nat matig voedselrijk grasland
- A 5.10 Vochtig kruidenrijk grasland (Hz-, Rv-)**
3.38 Bloemrijk grasland van zand- en veengebied
3.39 Bloemrijk grasland van het rivieren- en kleigebied
- A 5.11 Droog kruidenrijk grasland (Hz-, Rv-, Hv-)**

- 3.37 Bloemrijkgrasland van het heuvelland
- 3.38 Bloemrijk grasland van zand- en veengebied
- 3.39 Bloemrijk grasland van het rivieren- en kleigebied
- A 6.1 Kleine zeggenmoeras (Hz, Rv, Hv-)**
 - 3.29 Nat schraalgrasland
- A 7.1 Droge ruigte (Hv)**
 - 3.36 Kalkgrasland
- A 9.2 Pioniergemeenschappen op kalk (Hv)**
 - 3.36 Kalkgrasland
- A 9.2.1 Pioniergemeenschappen op droog zand (Hz, Hv-)**
 - 3.33 Droog schraalgrasland van de hogere gronden
- A 9.2.2 Pioniervegetaties op vochtig zand (Hz, Rv)**
 - 3.29 Nat schraalgrasland

MOERASSEN

- A 6.1 Kleine zeggenmoeras (Hz, Rv, Hv-)**
 - 3.24 Moeras
- A 6.2 Kalkmoeras (Hv)**
 - 3.24 Moeras
- A 6.3 Rietmoeras (Hz, Rv, Hv)**
 - 3.24 Moeras
- A 6.4 Grote zeggenmoeras (Hz, Rv, Hv)**
 - 3.24 Moeras
- A 6.5 Inundatiemoeras (Hz, Rv, Hv)**
 - 3.24 Moeras
- A 7.2 Vochtige ruigte (Hz, Rv, Hv)**
 - 3.25 Natte strooiselruigte

STROMENDE WATEREN

- A 8.1 Heuvellandbeek (Hv)**
 - 3.1 Droogvallende bron en beek
 - 3.2 Permanente bron
 - 3.3 Snelstromende bovenloop
 - 3.4 Snelstromende midden- en benedenloop
 - 3.5 Snelstromend riviertje
- A 8.2 Terrasbeek (Hz)**
 - 3.1 Droogvallende bron en beek
 - 3.2 Permanente bron
 - 3.3 Snelstromende bovenloop
 - 3.4 Snelstromende midden- en benedenloop
 - 3.5 Snelstromend riviertje
- A 8.3 Laaglandbeek (Hz, Rv)**
 - 3.1 Droogvallende bron en beek
 - 3.2 Permanente bron
 - 3.3 Snelstromende bovenloop
 - 3.4 Snelstromende midden- en benedenloop
 - 3.5 Snelstromend riviertje
 - 3.6 Langzaam stromende bovenloop
 - 3.7 Langzaam stromende middenloop (Rv-)
 - 3.8 Langzaam stromend riviertje (Rv-)
- A 8.4 Rivier (Rv)**
 - 3.9 Snelstromende rivier en nevengeul
 - 3.10 Langzaamstromende rivier en nevengeul

STILSTAANDE WATEREN

- A 6.5 Inundatiemoeras**
 - 3.16 Dynamisch rivierbegeleidend water
- A 8.5 Voedselarme plassen (Hz)**
 - 3.22 Zwak gebufferd ven, eventueel in combinatie met A 6.1 Kleine zeggenmoeras en/of A 9.2.2 Pioniergemeenschappen op vochtig zand.
 - 3.23 Zuur ven, eventueel in combinatie met A 2.3 Gagelstruweel en/of A 9.2.2 Pioniergemeenschappen op vochtig zand.
- A 8.6 Voedselrijke plassen (Hz, Rv, Hv)**
 - 3.14 Gebufferde poel en wiel
 - 3.16 Voedselrijke plas
 - 3.17 Geïsoleerde meander en petgat

- A 9.4 Pioniergemeenschappen op klei (Rv)**
 - 3.16 Dynamisch rivierbegeleidend water
- B 6.4 Ecologisch waardevolle watergangen en poelen (Hz, Rv)**
 - 3.14 Gebufferde poel en wiel
 - 3.15 Gebufferde sloot
 - 3.19 Kanaal en vaart
 - 3.21 Zwak gebufferde sloot

PIONIERGEMEENSCHAPPEN

- A 5.4 Zandschraalgrasland (Hz)**
 - 3.47 Zandverstuiving
- A 9.2.1 Pioniergemeenschappen op voedselrijk droog zand (Hz, Rv)**
 - 3.47 Zandverstuiving
 - 3.49 Rivierduin en -strand
- A 9.3 Pioniergemeenschappen op grind (Rv)**
 - 3.49 Rivierduin en -strand
- A 9.4 Pioniergemeenschappen op klei (Rv)**
 - 3.49 Rivierduin en -strand
- A 10.1 Kruidenrijke akkers op kalkrijke bodem (Hv)**
 - 3.50 Akker van basenrijke gronden
- A 10.2 Kruidenrijke akkers op droog kalkarm zand (Hz, Rv-, Hv-)**
 - 3.51 Akker van basenarme gronden
- A 10.3 Kruidenrijke akkers op vochtige zware bodem (Rv)**
 - 3.50 Akker van basenrijke gronden

(Hz-, Rv- of Hv-: het streepje duidt aan dat de relatie met het vetgedrukte doeltype minder duidelijk is vast te stellen)

7 VERTAALTABEL NATUURDOELTYPEN IN DOELPAKKETTEN

Hierin wordt – voor zover mogelijk - het voor de realisatie van het natuurdoeltype meest geëigende doelpakket aangegeven.

7.1 Subsidieregeling Natuurbeheer 2000 (SN)

Voor de pluspakketten Hakhout en Griend (pluspakket 29) en Middenbos (pluspakket 30) gelden de voorwaarden genoemd in bijlage 4. Voor gebieden die vallen onder een Begeleid natuurlijke eenheid geldt alleen het pluspakket Grootchalige natuur (zie Rivierpark, deelgebied 1 C).

Natuurdoeltypen Doelpakketten SN Provincie Limburg

Code	Basispakket	Pluspakket
A 1 Bossen	Basispakket bos	Categorie A, B, AB en C : boscombinatie 1b Overige categorieën : boscombinatie 1a
A 2 Struwelen	Struweel	-
A 3 Heiden		
A 3.1	Heide	Droge heide
A 3.2	Heide	Natte heide
A 3.3	Heide/Hoogveen	Natte heide
A 4 Hoogveen	Hoogveen	Levend hoogveen
A 5 Graslanden		
A 5.1	(Half) natuurlijk grasland	Droog soortenrijk grasland
A 5.2	(Half) natuurlijk grasland	Droog soortenrijk grasland
A 5.3	(Half) natuurlijk grasland	Droog soortenrijk grasland
A 5.4	(Half) natuurlijk grasland	Droog soortenrijk grasland (of Pluspakket Soortenrijk stuifzand ¹).
A 5.5.1	(Half) natuurlijk grasland	Droog soortenrijk grasland
A 5.5.2	(Half) natuurlijk grasland	Droog soortenrijk grasland
A 5.6	(Half) natuurlijk grasland	Nat soortenrijk grasland
A 5.7.1	(Half) natuurlijk grasland	Nat soortenrijk grasland
A 5.7.2	(Half) natuurlijk grasland	Nat soortenrijk grasland
A 5.8	(Half) natuurlijk grasland	Droog soortenrijk grasland
A 5.9	(Half) natuurlijk grasland	Nat soortenrijk grasland
A 5.10	(Half) natuurlijk grasland -	
A 5.11	(Half) natuurlijk grasland -	
A 6 Moerassen		
A 6.1	(Half) natuurlijk grasland	Nat soortenrijk grasland/Moeras
A 6.2	(Half) natuurlijk grasland	Nat soortenrijk grasland
A 6.3	Rietcultuur/Moeras	Overjarig rietland
A 6.4	Moeras	-
A 6.5	Moeras	-
A 7 Ruigten		
A 7.1	-	-
A 7.2	-	-
A 7.3	-	-
A 8 Water		
A 8.1	-	Beek en duinrel
A 8.2	-	Beek en duinrel
A 8.3	-	Beek en duinrel
A 8.4	-	-
A 8.5	Plas en ven	Soortenrijk ven; poel ²)
A 8.6	Plas en ven	Pluspakket Soortenrijke plas ¹); poel ²)
A 9 Pioniergemeenschappen		
A 9.1	-	-
A 9.2.1	-	-
A 9.2.2	-	-
A 9.3	-	-
A 9.4	-	-

A 10 Kruidenrijke akkers

A 10.1	Akker	-
A 10.2	Akker	-
A 10.3	Akker	-

Voor bossen zijn verschillende doelpakketten mogelijk:

Boscombinatie 1a = Pluspakket Bos met verhoogde natuurwaarde (pluspakket 26 & 27 uit de SN).

Boscombinatie 1b = Pluspakket Bos met verhoogde natuurwaarde & Pluspakket Natuurbos (pluspakket 26, 27 & 28 uit de SN).

1) Het genoemde pakket geldt alleen indien dit staat aangegeven in natuurgebiedsplan en in de tabel onder "Opmerkingen".

2) Landschapspakket Poel alleen indien de oppervlakte van doeltype A 8.5 of A 8.6 kleiner of gelijk is aan 0,5 ha. Het aantal poelen staat vermeld in bijlage 6.3 in de kolom onder "Opmerkingen".

7.2 Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN)

Natuurdoeltypen Provincie Limburg Code	Doelpakketten SAN Beheers- en Landschapspakketten
B 1 Foerageer- en weidevogelgraslanden	Combinatie 1
B 2 Vochtig kruidenrijk grasland	Alle regio's:combinatie 2a + 2b.
B 3 Droog kruidenrijk grasland	Alle regio's:combinatie 2a + 2b.
B 4 Kruidenrijke akkers	
B 4.1	Combinatie 3
B 4.2	Combinatie 3
B 4.3	Combinatie 3
B 6 Kleine landschapselementen	
B 6.1	Combinatie 4
B 6.2	-
B 6.3	Grubbe en Holle weg
B 6.4	Poel
B 6.5	-
B 6.6	Combinatie 5
B 6.7	Combinatie 6
B 6.8	-
B 6.9	Hoogstamboomgaard

Doeltypen van het stedelijk gebied en de infrastructuur

C1 t/m C6	-
-----------	---

Voor beheersgebieden zijn verschillende (combinaties van) doelpakketten mogelijk. Deze staan in de tabel aangegeven met de term "combinatie" of "combi". De combinaties hebben de volgende betekenis:

Combinatie 1	Weidevogelgrasland met een rustperiode (SAN beheerspakket 11/12/13/14), Plasdras voor broedende en trekkende weidevogels (SAN beheerspakket 16/17); Algemeen weidevogelgebied (SAN beheerspakket 18), Belangrijk algemeen weidevogelgebied (SAN beheerspakket 19).
Combinatie 2a	Ontwikkeling kruidenrijk grasland (SAN beheerspakket 01), Instandhouding kruidenrijk grasland (SAN beheerspakket 02), Bont hooiland (SAN beheerspakket 03), Bonte hooiweide (SAN beheerspakket 04).
Combinatie 2b	Combinatie 2a + Kruidenrijk weiland (SAN beheerspakket 05), Bont weiland (SAN beheerspakket 06).
Combinatie 3	Roulerend graandeel (SAN beheerspakket 26), Chemie- en kunstmestvrij (SAN beheerspakket 27), Akkerfauna (SAN beheerspakket 28), Akkerflora vollevelds (SAN beheerspakket 29).

- Combinatie 4 Houtwal (SAN landschapspakket 50), Singel (SAN landschapspakket 53), (Elzensingel alleen indien aangegeven).
- Combinatie 5 Bonte weiderand (SAN beheerspakket 07), Bonte hooirand (SAN beheerspakket 08), Kruidenrijke zomen (SAN beheerspakket 09), (Akkerflora randen: alleen indien aangegeven).
- Combinatie 6 Knip- en scheerheg (SAN landschapspakket 56), Struweelhaag (SAN landschapspakket 57), Knotbomenrij (SAN landschapspakket 58).
- Combinatie 7 Combi 5 + combi 6 + Singel (landschapspakket 53), Elzensingel (landschapspakket 54), Hoogstamboomgaard (landschapspakket 60), Poel (landschapspakket 62).

Alle hierboven genoemde landschapspakketten zijn mogelijk in combinatie met landschapspakket Raster (pakket 64 SAN).

8 OVERZICHTSTABEL NATUURDOELTYPEN / NATUURDOELPAKKETTEN

In deze bijlage is de tabel opgenomen met de quota natuurdoeltypen die per deelgebied worden nagestreefd. Per natuurdoeltype worden ook de mogelijkheden voor subsidie binnen de regeling Programma Beheer aangegeven. Programma Beheer wordt hierbij uitgesplitst in de Subsidieregeling Natuurbeheer (SN) en de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN). De quota in de tabel hebben betrekking op de oppervlakten waarvoor inrichtingssubsidie is opengesteld.

Voor de tabel is (nog) geen selectie gemaakt of deze terreinen eigendom zijn van Staatsbosbeheer, dan wel van andere instanties die geen recht hebben op subsidie volgens het Programma Beheer. Wel is gekeken of ze zijn gelegen in de PES, conform het Provinciaal Omgevingsplan Limburg.

COMBINATIES VAN PAKKETTEN

Om de mogelijkheden voor de verschillende aanvragers niet te beperken zijn er in sommige gevallen combinaties van pakketten (combi's) ontwikkeld waar een pakket uit gekozen kan worden. De combi's staan hieronder vermeld.

SN-pakketten

Boscombi 1a	Omvormingspakket 26 Pluspakket 27	Bos met verhoogde natuurwaarde Bos met verhoogde natuurwaarde
Boscombi 1b	Omvormingspakket 26 Pluspakket 27 Pluspakket 28	Bos met verhoogde natuurwaarde Bos met verhoogde natuurwaarde Natuurbos

SAN-pakketten

Combi 1	Beheerspakket 11/12/13/14 Beheerspakket 16/17 Beheerspakket 18	Weidevogelgrasland met een rustperiode Plas-dras voor broedende en trekkende weidevogels Algemeen weidevogelgebied
Combi 2a	Beheerspakket 19 Beheerspakket 01 Beheerspakket 02 Beheerspakket 03 Beheerspakket 04	Belangrijk algemeen weidevogelgebied Ontwikkeling kruidenrijk grasland Instandhouding kruidenrijk grasland Bont hooiland Bonte hooiweide
Combi 2b	Combinatie 2a + Beheerspakket 05 Beheerspakket 06	Kruidenrijk weiland Bont weiland
Combi 3	Beheerspakket 26 Beheerspakket 27 Beheerspakket 28 Beheerspakket 29	Roulerend graandeel Chemie- en kunstmestvrij Akkerfauna Akkerflora vollelds
Combi 4	Landschapspakket 50 Landschapspakket 53	Houtwal Singel (Elzensingel; alleen indien aangegeven)
Combi 5	Beheerspakket 07 Beheerspakket 08 Beheerspakket 09	Bonte weiderand Bonte hooirand Kruidenrijke zomen (Akkerflora randen; alleen indien aangegeven)
Combi 6	Landschapspakket 56 Landschapspakket 57 Landschapspakket 58	Knip- en scheerheg Struweelhaag Knotbomenrij
Combi 7	Combinatie 5 + Combinatie 6 + Landschapspakket 53 Landschapspakket 54 Landschapspakket 60 Landschapspakket 62	Singel Elzensingel Hoogstamboomgaard Poel

Alle hierboven genoemde landschapspakketten zijn mogelijk in combinatie met het landschapspakket Raster (pakket 64 SAN).

Natuurgebiedsplan Grensmaas: quota natuurdoelpakketten Programma Beheer per deelgebied

Deelgebied *Provinciaal natuurdoeltype* Subsidie *SN (basis)* *SN (plus)* *SAN* *Opmerkingen* *Opp.*

GM01C	BGN	Begeleid natuurlijke eenheid	SN	Grootschalige natuur	Met begrazing	1542,6	
GM02Rj	A.8.3	Laaglandbeken	SAN				
	A.1	Bossen	SAN	Basispakket Bos	(Oude) Kanjel, Kingbeek		
	A.2.4	Wijgenstruweel	SAN	Struweel			
	B.4.3	Kruidrijke akkers op vochtige zware bodem	SAN		Combi 3	116,0	
	B.2	Vochtig kruidrijk grasland	SAN		Combi 2a en 2b	173,9	
	B.3	Droog kruidrijk grasland	SAN		Combi 2a en 2b	521,8	
GM03F	B.6	Kleine landschapselementen	SAN		Combi 7	521,8	
	B.6.8	Ecologisch waardevolle dijken	SAN				
	A.2.1	Doornstruweel	SAN	Struweel		11,3	
	A.5.5.1	Kamgrasweide	SAN	(Half) natuurlijk grasland	Droog soortrijk grasland	63,9	
	GM04F	A.8.3	Laaglandbeken	SAN			
		A.2.4	Wijgenstruweel	SAN	Struweel		
A.1		Bossen	SAN	Basispakket Bos			
B.4.3		Kruidrijke akkers op vochtige zware bodem	SAN		Combi 3	2,2	
B.2		Vochtig kruidrijk grasland	SAN		Combi 2a en 2b	3,2	
B.3		Droog kruidrijk grasland	SAN		Combi 2a en 2b	9,7	
GM05D	B.6	Kleine landschapselementen	SAN		Combi 7	9,7	
	A.2.1	Doornstruweel	SN	Struweel		0,7	
	A.2.4	Wijgenstruweel	SN	Struweel		0,7	
	A.1.9	Essen-Tepenbos	SN	Basispakket Bos		12,3	
	GM06L	A.2.4	Wijgenstruweel	SN	Struweel		0,7
		A.5.5.1	Kamgrasweide	SN	(Half) natuurlijk grasland	Droog soortrijk grasland	2,1
GM06L	A.8.6	Voedselrijke plassen	SN	Plas en ven	Soortrijk plas of Poel	4,2	

Natuurgebiedsplan Grensmaas: quota natuurdoelpakketten Programma Beheer per deelgebied

Deelgebied Provinciaal natuurdoeltype

Subsidie SN (basis)

SN (plus)

SAN

Opmerkingen

Opp.

Deelgebied	Provinciaal natuurdoeltype	Subsidie SN (basis)	SN (plus)	SAN	Basispakket Bos	Categorie A, B, AB en C: Boscombi 1b, ov. Boscombi 1a	Opmerkingen	Opp.
GM07F	A.1	Bossen		SAN	Basispakket Bos			
	A.2.4	Wilgenstruweel		SAN	Struweel			
	B.4.3	Kruidenrijke akkers op vochtige zware bodem		SAN			Combi 3	1,7
	B.2	Vochtig kruidenrijk grasland		SAN			Combi 2a en 2b	2,5
	B.6	Kleine landschapselementen		SAN			Combi 7	7,4
	B.3	Droog kruidenrijk grasland		SAN			Combi 2a en 2b	7,4
	A.8.3	Laaglandbeken		SN			Kingbeek	
GM08B	A.2.4	Wilgenstruweel		SN	Struweel			1,1
	A.1.7	Elzenbroekbos		SN	Basispakket Bos	Categorie A, B, AB en C: Boscombi 1b, ov. Boscombi 1a		2,2
	A.1.9	Essen-Iepenbos		SN	Basispakket Bos	Categorie A, B, AB en C: Boscombi 1b, ov. Boscombi 1a		3,3
	A.1.3	Bronbos		SN	Basispakket Bos	Categorie A, B, AB en C: Boscombi 1b, ov. Boscombi 1a		4,4
	A.8.6	Voedselrijke plassen		SN	Plas en ven	Soortenrijke plas of Poel	1 poel	
	B.6.9	Ecologisch waardevolle boomgaarden		SN			Hoogstamboomgaard	1,1
GM09C	A.1.7	Elzenbroekbos		SN	Basispakket Bos	Categorie A, B, AB en C: Boscombi 1b, ov. Boscombi 1a		1,1
	A.2.4	Wilgenstruweel		SN	Struweel			1,1
	A.5.6	Dotterbloemgrasland		SN	(Half) natuurlijk grasland	Nat soortenrijk grasland		2,2
	A.5.5.1	Kamgrasweide		SN	(Half) natuurlijk grasland	Droog soortenrijk grasland		5,5
	A.8.3	Laaglandbeken		SN			Kingbeek	
	A.2.4	Wilgenstruweel		SN	Struweel			0,7
GM10L	A.5.2	Glanthavergrasland		SN	(Half) natuurlijk grasland	Droog soortenrijk grasland		1,1
	A.1.9	Essen-Iepenbos		SN	Basispakket Bos	Categorie A, B, AB en C: Boscombi 1b, ov. Boscombi 1a		2,7
	A.8.3	Laaglandbeken		SAN			Kingbeek	
GM11F	A.2.4	Wilgenstruweel		SAN	Struweel			
	A.1.9	Essen-Iepenbos		SAN	Basispakket Bos	Categorie A, B, AB en C: Boscombi 1b, ov. Boscombi 1a	Combi 3	0,5
	B.4.3	Kruidenrijke akkers op vochtige zware bodem		SAN			Combi 2a en 2b	1,0
	B.2	Vochtig kruidenrijk grasland		SAN			Combi 2a en 2b	1,6
	B.3	Droog kruidenrijk grasland		SAN			Combi 2a en 2b	4,7
	B.6	Kleine landschapselementen		SAN			Combi 7	4,7

Natuurgebiedsplan Grensmaas: quota natuurdoelpakketten Programma Beheer per deelgebied

Deelgebied *Provinciaal natuurdoeltype* Subsidie *SN (basis)* *SN (plus)* *SAN* *Opmerkingen* *Opp.*

GM12D	A.2.4	Wilgenstruweel	SN	Struweel					0,1
	A.1.9	Essen-Tepenbos	SN	Basispakket Bos	Categorie A, B, AB en C: Boscombi 1b, ov. Boscombi 1a				1,2
	A.1.4	Eiken-Hoogbeukenbos	SN	Basispakket Bos	Categorie A, B, AB en C: Boscombi 1b, ov. Boscombi 1a				1,3
GM13D	A.2.4	Wilgenstruweel	SN	Struweel					0,4
	A.1.9	Essen-Tepenbos	SN	Basispakket Bos	Categorie A, B, AB en C: Boscombi 1b, ov. Boscombi 1a				3,3
	A.1.4	Eiken-Hoogbeukenbos	SN	Basispakket Bos	Categorie A, B, AB en C: Boscombi 1b, ov. Boscombi 1a				3,7
GM14D	C.1	Ecol. wrdv. parkbossen en stadsparken	SN					WML geen subsidie	
	A.5.1	Kamgrasweide	SN	(Half) natuurlijk grasland	Droog soortrijk grasland			WML geen subsidie	0,4
	A.7.1	Droge ruigten	SN					WML geen subsidie	0,4
	A.2.4	Wilgenstruweel	SN	Struweel				WML geen subsidie	0,7
	A.1.9	Essen-Tepenbos	SN	Basispakket Bos	Categorie A, B, AB en C: Boscombi 1b, ov. Boscombi 1a			WML geen subsidie	5,6
	B.6.7	Ecologisch waardevolle hagen en knofbomen	SAN				Combi 6		0,1
GM156b	B.6.9	Ecologisch waardevolle boomgaarden	SAN				Hoogstamboomgaard		0,5
	B.3	Droog kruidrijk grasland	SAN				Combi 2a en 2b		0,7

DEEL C

INHOUD DEEL C KAARTEN

1 OVERZICHTSKAARTEN PLANGEBIED

- 1.1 Overzichtskaart Stimulerings- en Natuurgebiedsplannen Limburg
- 1.2 Ligging Natuurgebiedsplan Grensmaas

2 NATUURGEBIEDSPLANKAART MET DEELGEBIEDEN

- 2.1 Overzichtskaart Borgharen - Geulle
- 2.2 Overzichtskaart Geulle - Urmond
- 2.3 Overzichtskaart Urmond - Grevenbicht
- 2.4 Overzichtskaart Grevenbicht - Roosteren

3 VOORSTELLEN TOT WIJZIGING BESTAANDE RBON-GEBIEDEN

- 3.1 Borgharen en Maaseiland (Bosscherveld)
- 3.2 Geulle aan de Maas
- 3.3 Kingbeek - zuid
- 3.4 Vissersweert

1 OVERZICHTSKAARTEN PLANGEBIED

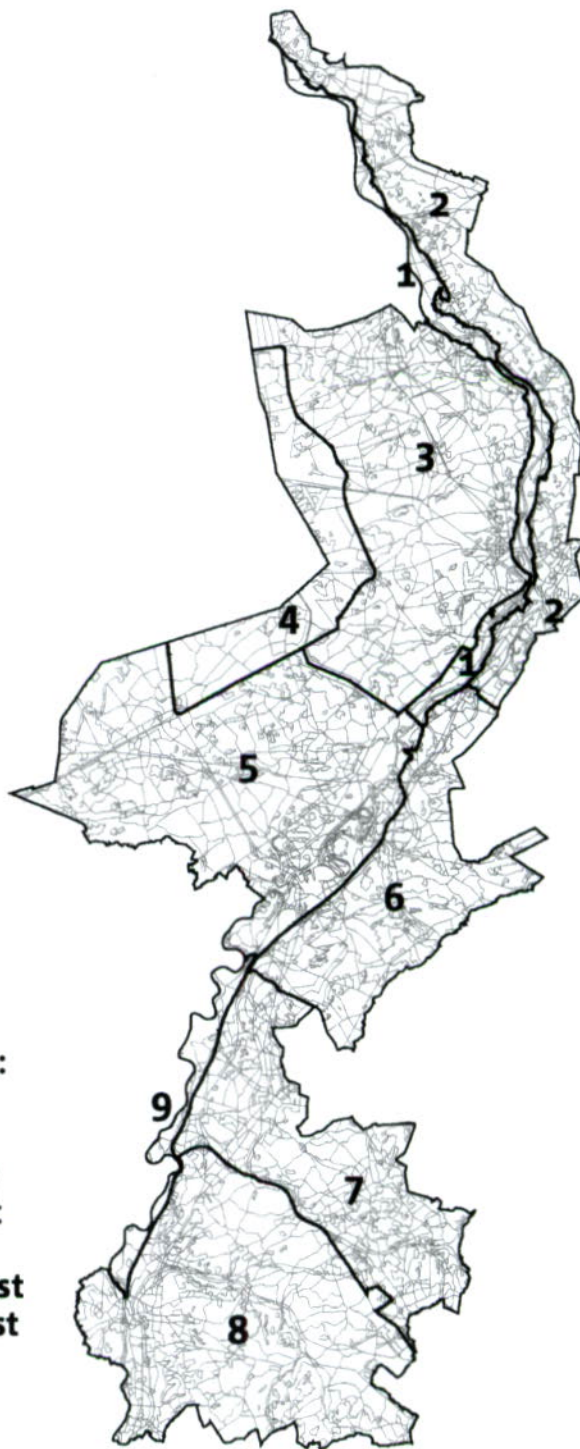
1.1 Overzichtskaart Stimulerings- en Natuurgebiedsplannen Limburg

1.2 Ligging Natuurgebiedsplan Grensmaas

STIMULERINGS- en NATUURGEBIEDSPANNEN LIMBURG

Overzichtskaart plangebieden

schaal 1:600.000



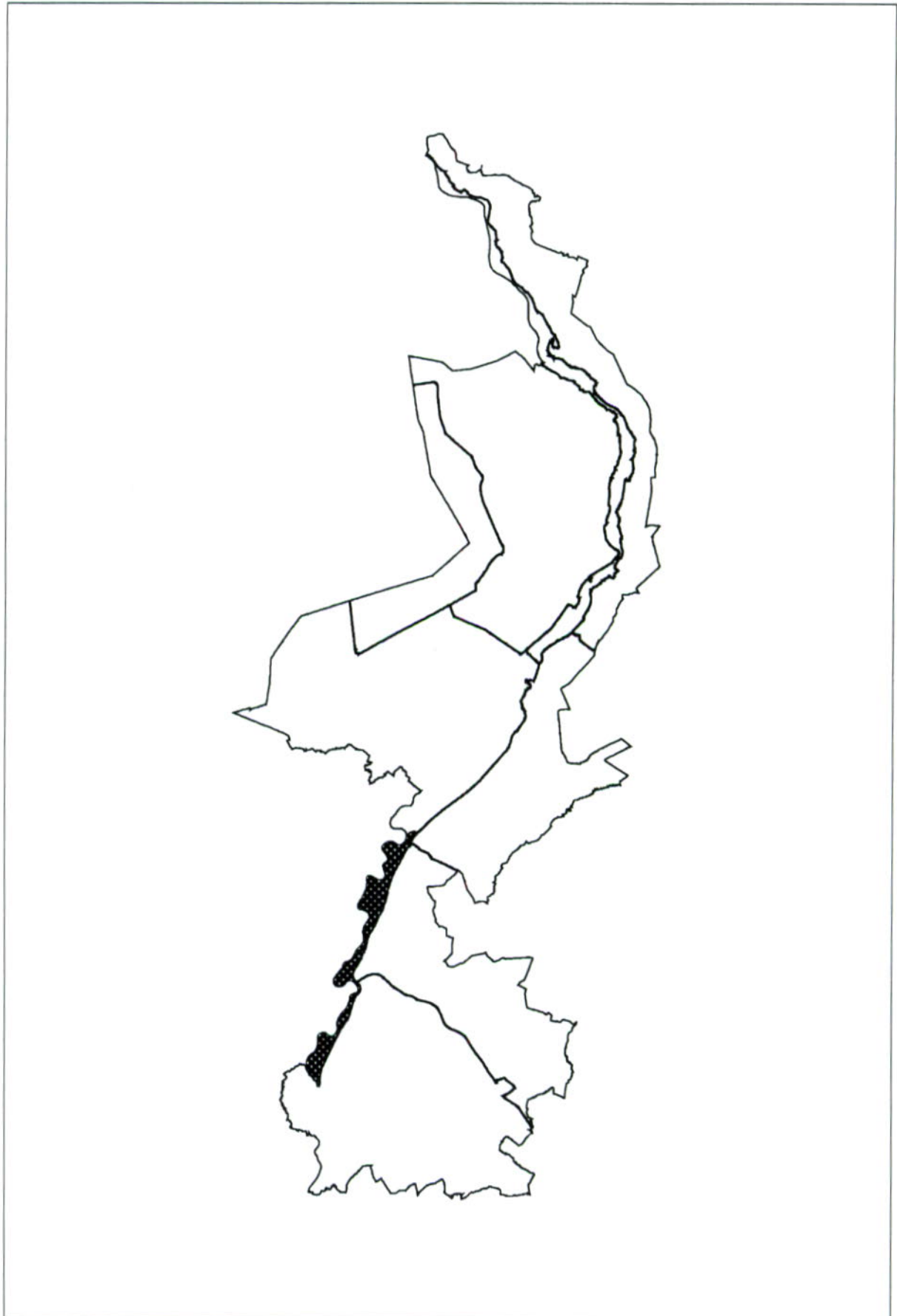
Stimulerings- en natuurgebiedsplannen:

1. Noordelijk Maasdal
2. Noord Limburg Oost
3. Noord Limburg West
4. Peelvenen
5. Midden Limburg West
6. Midden Limburg Oost
7. Zuid Limburg Noord
8. Zuid Limburg Zuid
9. Grensmaas

STIMULERINGS- en NATUURGEBIEDSPANNEN LIMBURG

Ligging plangebied binnen Limburg

schaal 1:600.000



2 NATUURGEBIEDSPLANKAART MET DEELGEBIEDEN

2.1 Overzichtskaart Borgharen - Geulle

2.2 Overzichtskaart Geulle - Urmond

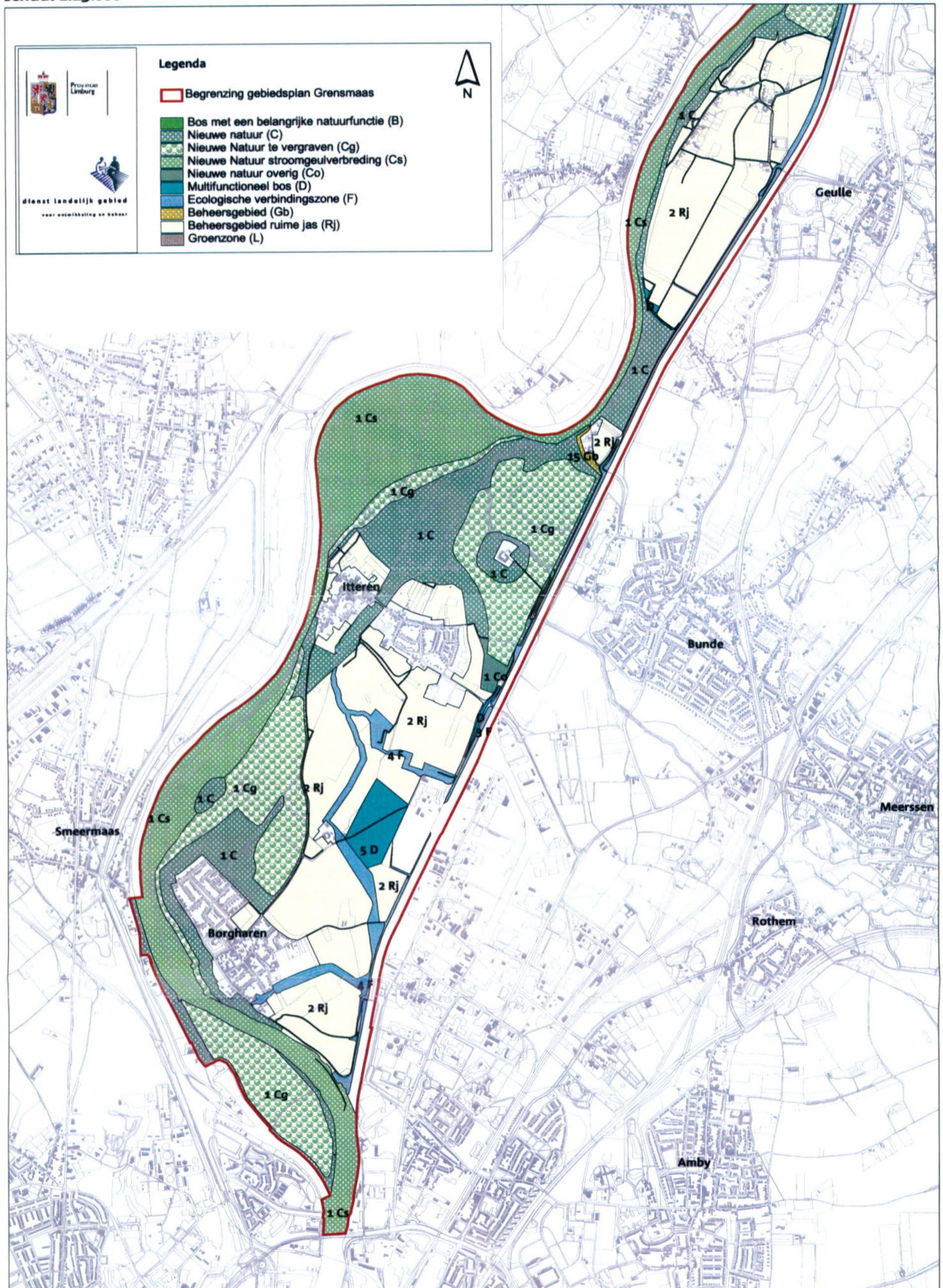
2.3 Overzichtskaart Urmond - Grevenbicht

2.4 Overzichtskaart Grevenbicht - Roosteren

NATUURGEBIEDSPLAN GRENSMAAS

overzichtskaart Borgharen-Geulle

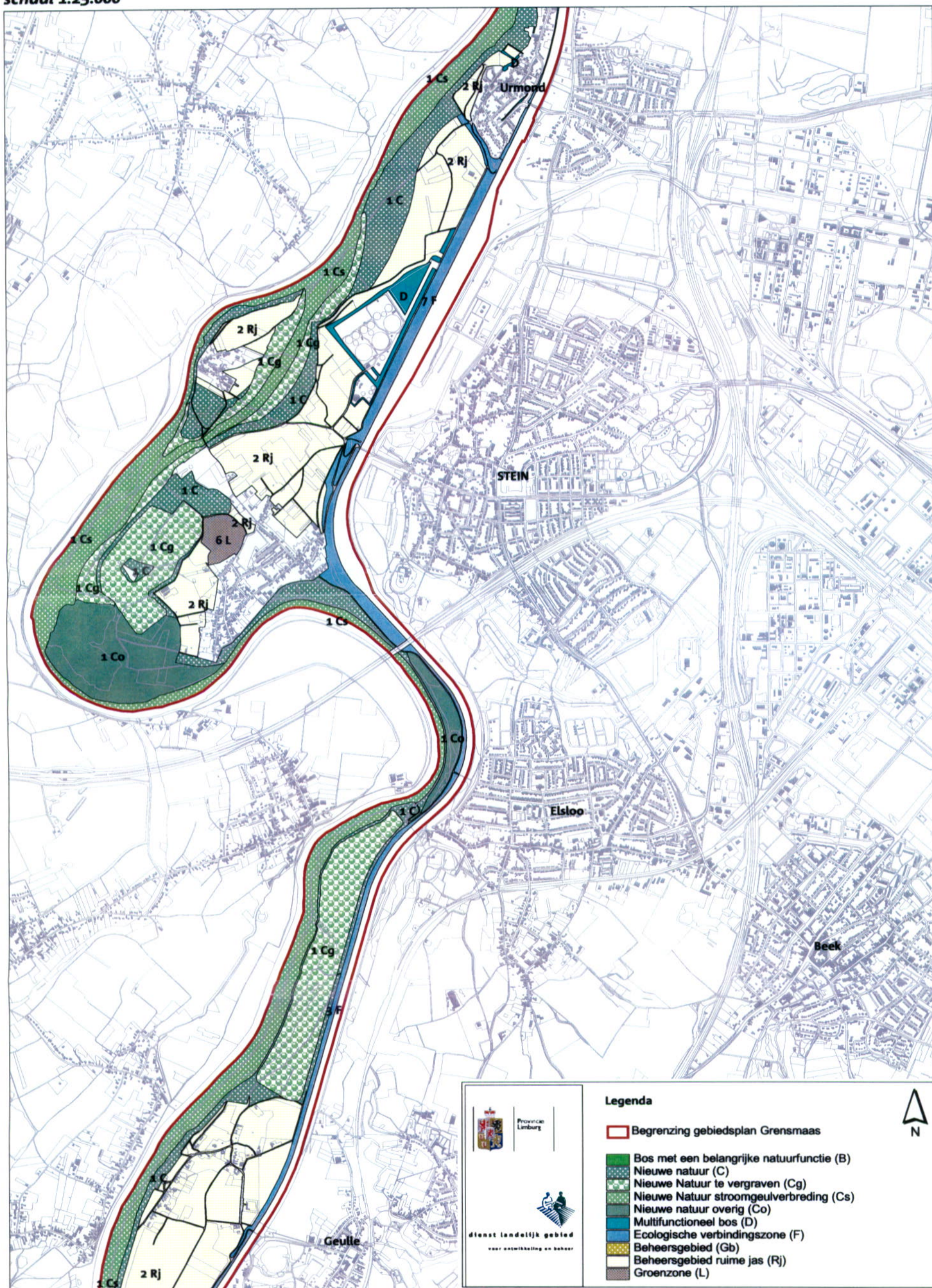
schaal 1:25.000



NATUURGEBIEDSPLAN GRENSMAAS

overzichtskaart Geulle-Urmond

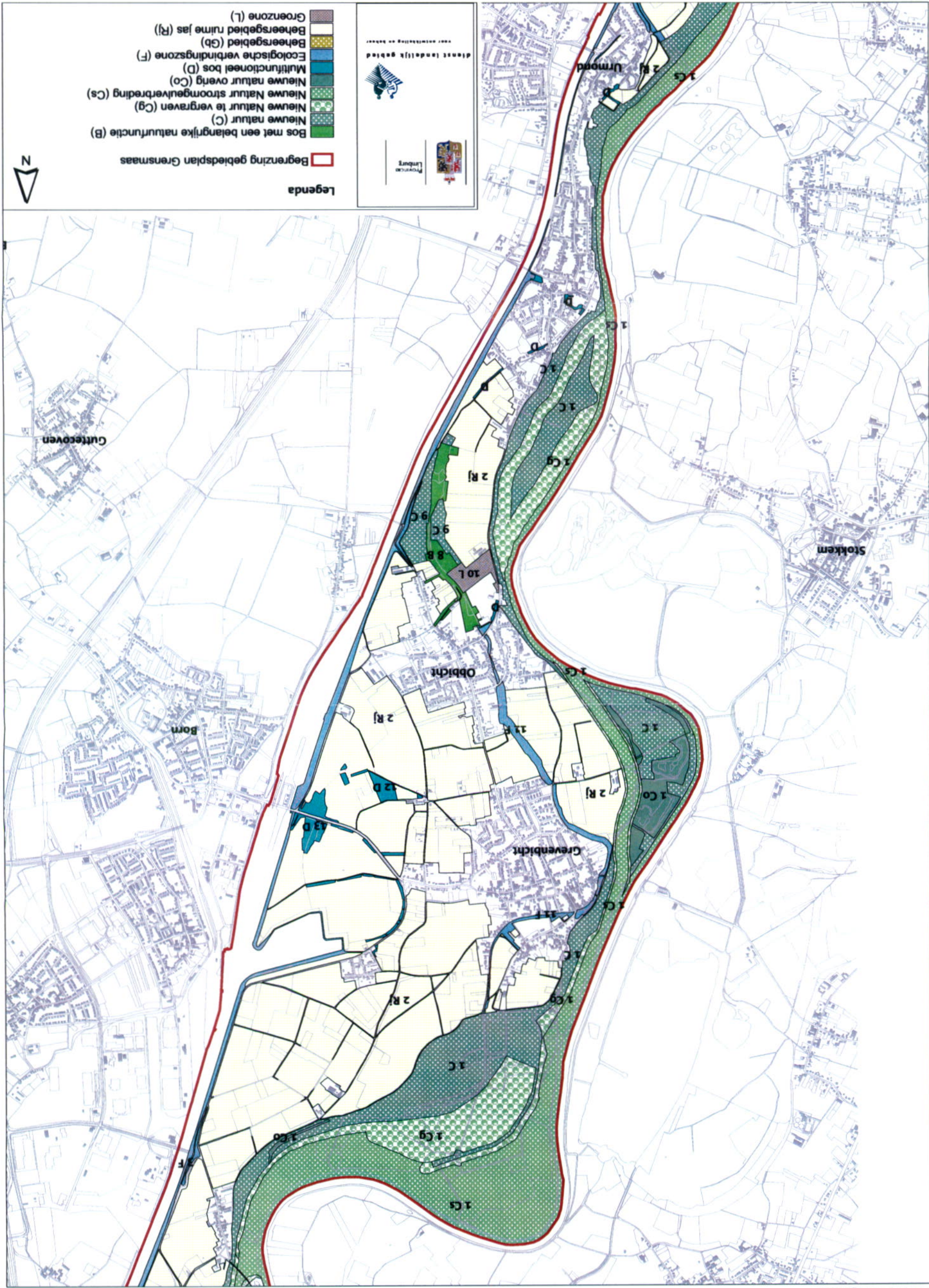
schaal 1:25.000



NATUURGEBIEDSPAN GREN SMAAS

overzichtskaart Urmond-Grevenbicht

Schaal 1:25.000



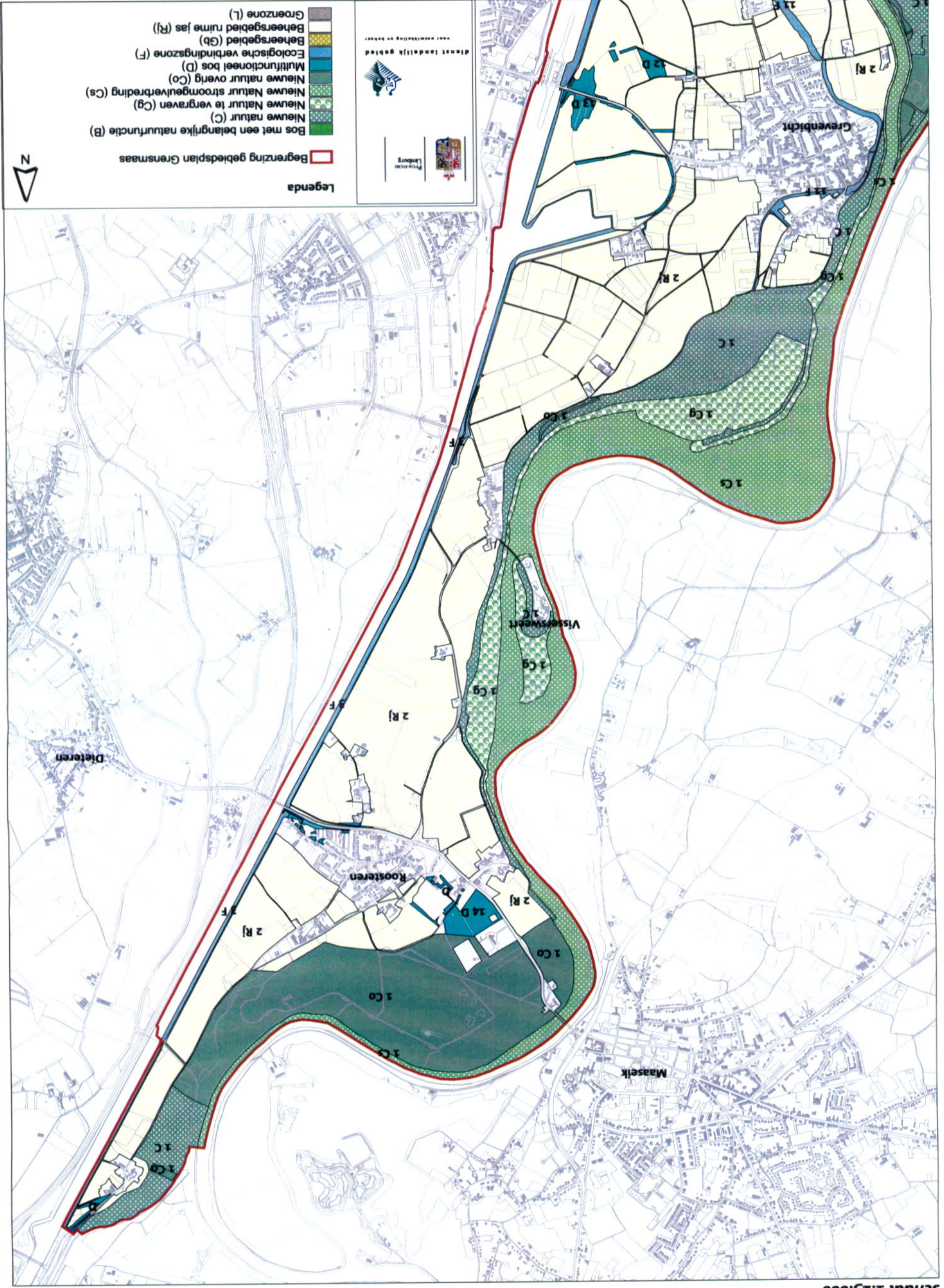
- Legenda**
- Begrenzing gebiedsplan Grensmaas
 - Bos met een belangrijke natuurfunctie (B)
 - Nieuwe natuur (C)
 - Nieuwe Natuur te vergaven (Cg)
 - Nieuwe Natuur stroomgeulverdeding (Cs)
 - Nieuwe natuur oever (Co)
 - Multifunctioneel bos (D)
 - Ecologische verbindingszone (F)
 - Beheersgebied (Gb)
 - Beheersgebied ruime jas (Rj)
 - Groezone (L)



NATUURGEBIEDSPLAN GREN SMAAS

overzichtskaart Grevendicht-Roosteren

schaal 1:25.000



3 VOORSTELLEN TOT WIJZIGING BESTAANDE RBON-GEBIEDEN
(zie ook § 7.5 op blz. 19 van deel A)

3.1 Borgharen en Maaseiland (Bosscherveld)

3.2 Geulle aan de Maas

3.3 Kingbeek - zuid

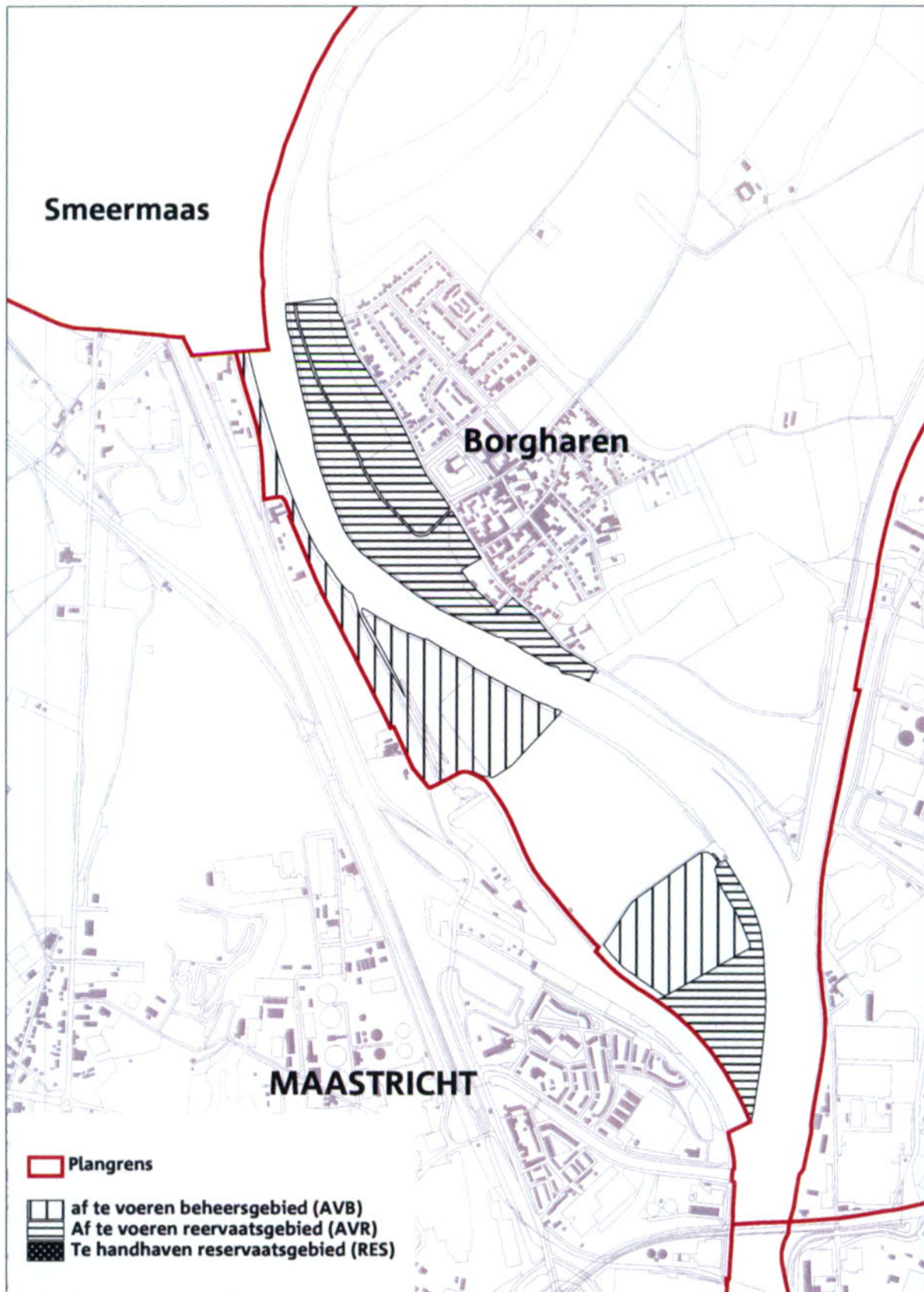
3.4 Vissersweert

NATUURGEBIEDSPLAN GRENSMAAS

~~Voorstel aan te wijzen nieuw natuurgebied~~

kaart 7.4: Smeermaas-Borgharen

schaal 1:15.000

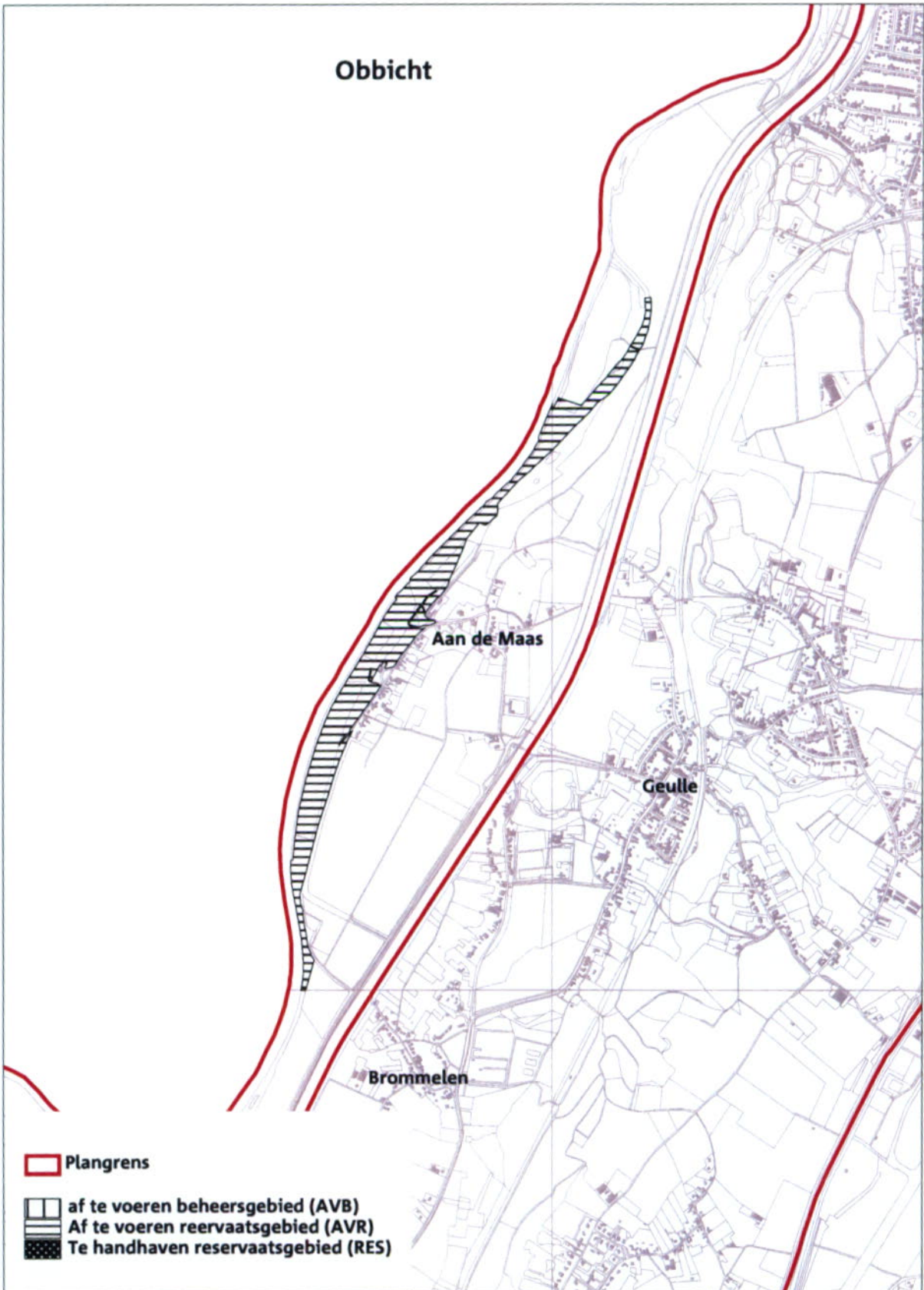


NATUURGEBIEDSPAN GREN SMAAS

~~Voorstel aan te wijzen nieuw natuurgebied~~

kaart 7.3: Geulle aan de Maas

schaal 1:25.000



NATUURGEBIEDSPAN GREN SMAAS

~~Voorstel aan te wijzen nieuw natuurgebied~~

kaart 7.2: Kingbeek-Obbicht

schaal 1:10.000



NATUURGEBIEDSPAN GRENSMAAS

~~Voorstel aan te wijzen nieuw natuurgebied~~

kaart 7.1: Vissersweert

schaal 1:10.000

